

Letný úvodník

■ Leto sa nám akosi automaticky spája s cestovaním. Svet je obrovský a nádherný a keby sme každý deň šli niekam inam, nestihli by sme ho za života spoznať celý. Každý, kto už aspoň raz opustil svoje mesto či dedinu a vydal sa na cestu, však potvrdí, že to stálo za to. Zážitky, príbehy a spomienky, ktoré si domov priniesol a s ktorými sa môže podeliť, sú vždy nezabudnuteľné. Čas strávený s rodinou či s priateľmi práve v tomto období prináša oveľa hlbšie poznanie a intenzívnejšie zážitky aj preto, že sa akosi automaticky zastavíme a vystúpime z kolotoča práce a povinností. Nikam sa neponáhľame, máme čas na seba, na druhých, na to, čo sme celý rok chceli urobiť a nestihli sme.

Carlo Goldoni, taliansky dramatik z 18. storočia, hovorí, že ten, kto nikdy neopustil svoju vlasť, je plný predsudkov. Predsudky a stereotypy sú obyčajne výsledkom negatívnych emócií a strachu z nepoznaného. Verím, že morské potvory na mojom tanieri sú určite nechutné, lebo vyzerajú čudne. A ten chalan odvedľa je určite poriadny grázle, veď včera sa preháňal po ulici na svojej terénnej motorke a rušil moju poobednú siestu. Od predsudkov a stereotypov je potom už len krôčik k vážnym i menej vážnym konfliktom.

Nie každý si však dnes môže dovoliť dovolenku k moru a niekedy nám nielen peňaženka, ale aj zdravotné problémy zabránia cestovať do zahraničia. To však nie je dôvod, aby sme nevyšli zo svojho domu na ulicu, z jednej časti dediny do druhej, z dediny do mesta. Všade žijú ľudia, ktorých sa oplatí stretávať a spoznávať. Niekedy stačí prehodiť pár slov so susedom, venovať úsmev okoloidúcim a v lete aj turistom, čo v posledných rokoch našu obec navštevujú v hojných počtoch.

Ozaj, všimli ste si, že v posledných rokoch sa stretávame na uliciach čoraz menej? Pamätám si zo svojho detstva časy, keď boli ulice počas leta plné vravy a ľudí a ja som si v duchu vravela, že keď budem dospelá, tiež sa budem baviť so svojou susedou o muškátoch a o zaváraninách a niekde u tretích susedov budem – iba podľa kriku – hľadať svoje deti. Dávno som dospelá. Aj toto leto optimisticky čakám, že ulice budú popoludní a k večeru plné veselých ľudí, ktorí sa aj napriek všetkému radi vidia a tešia zo života. Ulice sú však už dávno prázdne, susedia si často nevedia prísť na meno, po uliciach sa iba sporadicky objavujú skupiny mládežníkov na bicykloch alebo s hlasnou hudbou a mobilom v ruke. A my ostatní

šomre spoza záclon, že tá dnešná mládež je taká či onaká, že tá a tá akcia bola zase nafigu, lebo tam nebolo to alebo ono. Dôležitejším sa stalo pokosiť trávu na kratšie a jemnejšie ako sused z pravej strany a okopať záhradu skôr ako suseda zľava. Niekde medzi tým sa stratil obyčajný človek, ktorý sa len tak dokázal tešiť zo života, z toho, že sa Hanka od susedov už naučila bicyklovať a Ondřík zo susednej ulice už nemá strach vyliezť na strom. Popri všetkých tých morských a nákupných lákadlách tu ešte stále máme naše hory, lúky, jazerá, hrady a mestá, ktoré môžeme znova objavovať. A spolu s nimi aj ľudí, ktorí tu žijú. Tých obyčajných ľudí, ktorých stretnete, keď pôjdete do mesta na zmrzlinu alebo len do obchodu po čerstvé rožky. Tých neobyčajne obyčajných ľudí, čo majú tiež svoje sny, túžby a predstavy o živote a svojom mieste v ňom. Ruku na srdce, kto z nás dnes pozná po mene všetkých ľudí zo svojej ulice? A s koľkými z nich sme si v poslednej dobe povedali viac ako jednu vetu?

Klasik hovorí, že na cestovaní je najlepšie zistenie, koľko je tam vonku dobrých a milých ľudí. Spisovateľ Paulo Coelho zas tvrdí, že cestovanie nie je nikdy otázkou peňazí, ale odvahy. A ja dodávam, že ľudí nemusíme hľadať ďaleko vo svete. Veľa dobrých a milých ľudí žije aj tu, okolo nás, len treba nábrať odvalu a spoznávať ich.

Zuzana Kováčová

Prihovor starostu

■ Vážení spoluobčania!

Na úvod mi dovoľte vysvetlenie a zároveň ospravedlnenie za oneskorenú údržbu ciest v našej obci. Meškание spôsobilo neskoršie vyhlásenie súťaže o realizáciu opráv výtlkov, ako i technické problémy samotného víťaza konkurzu.

V uplynulom období uspela naša žiadosť o získanie finančných prostriedkov na kúpu traktora a zametacieho zariadenia na miestne komunikácie. Budeme preto vyhlasovať výberové konanie na pozíciu technického pracovníka – vodiča (vodičský preukaz skupiny C, T), s ktorým budeme, samozrejme, počítať aj pri kosení a ďalšej údržbe.

V tomto období prebieha vyhodnocovanie našej žiadosti o financovanie rekonštrukčných prác požiarnej zbrojnice (I. etapa – interiér, II. etapa – exteriér), ktorú sme zaslali na Ministerstvo vnútra SR v máji tohto roka. Projektová dokumentácia na

rekonštrukciu kultúrneho domu s rozpočtom a návrhom financovania bude hotová do konca augusta 2019. Po zapracovaní podnetov občanov sa do fázy prípravy návrhu dostal aj územný plán obce.

Na základe iniciatívy zamestnancov našej materskej školy vznikol projekt zameraný na skvalitnenie komunitného života. Jeho cieľom je zlepšenie podmienok pre stretávanie sa detí a seniorov, t. j. detí našej ZŠ s MŠ a klientov denného stacionára. Realizáciu projektu finančne podporí Nadácia Orange, ZŠ s MŠ, sponzori aj obec. Chcem vyjadriť poďakovanie všetkým, ktorí sa podieľali na príprave projektu aj na samotnej realizácii ako brigádnici. Vyzývam všetkých, ktorých projekt oslovil, aby svojou účasťou prispeli k uskutočneniu tejto myšlienky.

Na záver vás chcem všetkých pozvať na XV. ročník Dní obce Nemecká, ktoré budú prebiehať v dňoch 27.–28. júla 2019 v areáli futbalového ihriska v Nemeckej. Teším sa na stretnutie s vami.

Branislav Čižmárik

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Od vydania posledného čísla Noviniek spod Hradiska zasadali poslanci obecného zastupiteľstva (OZ) spolu trikrát, a to 28. marca, 27. mája a 27. júna.

Marcové zasadnutie z dôvodu práceneschopnosti starostu obce viedol z pozície zástupcu starostu Mgr. Branislav Píši. Prítomní poslanci schvaľovali:

- Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) č. 2/2019 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky,
- VZN č. 3/2019 o podmienkach poskytovania sociálnej služby a výške úhrady za sociálnu službu v dennom stacionári,
- VZN č. 4/2019 o podmienkach poskytovania dotácie z rozpočtu obce.

Ďalej poslanci OZ:

- schválili predaj prebytočného majetku – nákladného automobilu Fiat Ducato,
- menovali za člena redakčnej rady Noviniek spod Hradiska starostu obce B. Čižmárika,
- schválili finančné prostriedky a spoluúčasť obce na realizácii projektu „Predchádzanie vzniku BRKO (biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu – pozn. red.) na území obcí Mikroregiónu Chopok-juh“.

Na **májovom zasadnutí** starosta obce o. i. informoval:

- o žiadosti na projekt obnovy objektu hasičskej zbrojnice,
- o dovezení kompostérov na technické služby,
- o probléme s prevzdušňovaním kalov na čističke odpadových vôd,
- o uskutočnení stretnutia so starostami okolitých obcí v dennom stacionári ohľadne budúcej spolupráce a financovania zariadenia,
- o audite účtovnej uzávierky obce za rok 2018,
- o potrebe navýšiť finančné prostriedky na práce na dohodu (kvôli problému s údržbou – kosením cintorínov, školského areálu a verejných priestranstiev).

Starosta v krátkosti predniesol potrebu schválenia povinného dokumentu – Plánu odpadového hospodárstva obce Nemecká na roky 2016–2020. Informoval o obecnom kompostovisku a zdôraznil potrebu separovania odpadov občanmi.

Poslanci OZ schválili:

- Program odpadového hospodárstva obce Nemecká na roky 2016–2020,
- zásady hospodárenia s majetkom obce Nemecká,
- Rokovací poriadok Obecného zastupiteľstva obce Nemecká,
- záverečný účet obce za rok 2018,
- spoluúčasť na financovaní obnovy hasičskej zbrojnice,
- spoluúčasť na financovaní projektu „Obstaranie multifunkčného vozidla na čistenie a umývanie verejných plôch, zabezpečujúceho zvyšovanie kvality ovzdušia“ (traktora s príslušenstvom) z Environmentálneho fondu,
- predaj časti pozemku parc. č. C-KN 588 na Ul. SNP, pozemku parc. č. C-KN 949/2 a časti pozemku parc. č. C-KN 2, oba na Zábrežnej ul. Mgr. Z. Cígerová, účtovníčka ZŠ s MŠ, predniesla návrh ohľadne rekonštrukcie kanalizácie v MŠ, informovala o oprave tried, o úprave

výšky nájmu v školskom byte a o potrebe nového zamestnanca do školskej kuchyne. Poslanec Ing. J. Kliment informoval o nevyhnutných investíciách do opráv a údržby čistiare odpadových vôd. Poslankyňa Mgr. Z. Kováčová, PhD., predniesla poslancom OZ žiadosti o finančnú pomoc, doručené komisii vzdelávania a sociálnych vecí.

Poslanci OZ ďalej diskutovali:

- o inštalovaní spomaľovačov na Školskej ul. a Ul. 1. mája,
- o poškodzovaní cintorínov, potrebe vytvorenia prevádzkového poriadku cintorínov a riešenia nájomných zmlúv na hrobové miesta,
- o vyčistení potoka Oselné (nakoľko spodná voda zalievala pivnice a vodomerné šachty na Ul. 1. mája),
- o rýchlej jazde štvorkoliek a osobných automobilov po miestnych komunikáciách (poslanci vyslovili potrebu zvýšeného hliadkovania štátnou políciou nielen vo večerných hodinách),
- o možnosti preberania odpadu na zbernom dvore počas sobôt.

V úvode **júnového zasadnutia** obecného zastupiteľstva starosta obce o. i. informoval:

- o stave čerpania finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu na nákup traktora,
- o podaní projektovej dokumentácie k obnove hasičskej zbrojnice,
- o príprave projektovej dokumentácie na rekonštrukciu kultúrneho domu,
- o krokoch podniknutých v záujme nápravy kvality pitnej vody v obci,
- o oprave výtlkov na cestách vo všetkých častiach obce,
- o osadení spomaľovacieho pásu pred obecným úradom a kultúrnym domom,
- o potrebe doplniť personál na obecnom úrade,
- o ukončení prevádzkovania obchodu v Zámostí (v dôsledku odchodu pracovnej sily k 30. 6. 2019).

Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na II. polrok 2019,
- VZN obce Nemecká č. 5/2019 o určení výšky príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školy a školského zariadenia,
- prenájom bytových priestorov v budove ZŠ s MŠ Nemecká,
- zmeny zmluvných podmienok prenájmu nebytových priestorov pre V Fit Club v ZŠ s MŠ,
- výšku poplatku za predajné stánky počas Dní obce Nemecká,
- rozpočtové opatrenie č. 2/2019 v súvislosti s grantovými príjmami ZŠ s MŠ,
- dofinancovanie prevádzky denného stacionára za rok 2018.

Prítomní spoločne diskutovali:

- o potrebe zriadenia sociálneho podniku v obci,
- o nevyužitých obecných objektoch,
- o potrebe zväčšenia cintorína,
- o nebezpečnom parkovaní áut v križovatke na Ul. S. Chalupku.

Ján Turčan, poslanec OZ

INFORMÁCIA O ZAPOŽIČIAVANÍ KOMPOSTÉROV

Združenie Mikroregión Chopok-juh, ktorého členom je aj naša obec, získalo z operačného programu Kvalita životného prostredia kompostéry, ktoré je možné po splnení určitých podmienok získať do výpožičky. Predmet výpožičky je financovaný v rámci projektu Predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu na území obcí Mikroregiónu Chopok-juh.

Občan ako konečný výpožičiatel svojím podpisom prevezme kompostér označený inventárnym číslom spolu s návodom na užívanie. Záujemca musí spĺňať nasledovné podmienky:

- musí mať trvalý pobyt na území obce,
- musí byť vlastníkom alebo spoluvlastníkom nehnuteľnosti,

- musí spĺňať podmienku ohľadne veľkosti pozemku,
- musí súhlasiť s podmienkami uvedenými v zmluve o výpožičke,
- nesmie byť dlžníkom obce.

Žiadosť o výpožičku a zmluva o výpožičke sú zverejnené na webovej stránke obce. Občania si žiadosť môžu stiahnuť, vypísať a doniesť na obecný úrad počas stránkových hodín, v čase mimo stránkových hodín je možné vhodiť ju do obecnej schránky pri vchode do obecného úradu. Vyplnenú a podpísanú žiadosť možno naskenovať a poslať na e-mailovú adresu **ou@nemecka.info**.

Počet kompostérov je v rámci projektu obmedzený.

Anna Marková, OcÚ Nemecká

Slovo majú poslanci obecného zastupiteľstva

Poslanci nášho obecného zastupiteľstva boli zvolení v demokratických voľbách v jeseni minulého roku. Aby sa naši čitatelia bližšie oboznámili s ich názormi a víziami, naša redakcia im položila dve základné otázky:

1. **Prečo ste sa rozhodli kandidovať na funkciu poslanca OZ?**
2. **Aké sú vaše ciele, resp. priority počas prebiehajúceho funkčného obdobia?**

Tu sú odpovede, ktoré do redakcie prišli do uzávierky letného čísla Noviniek spod Hradiska.

Ing. Jozef Kliment

1. Kandidovať na funkciu poslanca OZ v tomto volebnom období ma veľkou mierou presvedčil súčasný starosta obce p. Čižmárik. V jeho prvom funkčnom období som sa mu snažil odovzdať čo najviac skúseností, praktických rád a ďalších potrebných vedomostí, ktoré som získal počas vlastného „starostovania“. Veľmi ma potešil jeho odborný rast a elán, s akým sa pustil do riešenia každodenných problémov v obci. Ďalším dôležitým momentom mojej kandidatúry bolo to, že starosta a poslanci OZ sa snažili ťahať za jeden povraz, nerobili si napriek a v prípade rozdielnosti názorov jednotlivých poslancov demokraticky vybrali to najlepšie riešenie. Pevne verím, že len takýmto prístupom môže starosta a obecné zastupiteľstvo vyriešiť množstvo problémov a prispieť k ďalšiemu rozvoju obce.
2. Mojou hlavnou prioritou v tomto volebnom období je pomôcť k dobudovaniu kanalizácie vo všetkých častiach obce. Tento problém sa nafúka už pekných pár rokov a s istotou ani dnes nemôžeme povedať, že sa nám to podarí. Ďalším na pohľad jednoduchým, ale veľmi dôležitým cieľom je úzka spolupráca so všetkými poslancami obecného zastupiteľstva a starostom obce.

Ing. Marcela Kohútová

1. V mojom prípade ide o to, ktoré volebné obdobie máme na mysli, pretože moje dôvody neboli rovnaké. Prvýkrát ma prehovoril jeden z kandidátov na starostu obce s dôvodom, že by chcel mať v obecnom zastupiteľstve niekoho takého, ako som ja. Po dôvode som veľmi nepátrala, ale ani som nedúfala, že sa do funkcie dostanem. Myslela som si, že vyhrá ten, kto má medzi voličmi najviac príbuzných. Prvé obdobie bolo pre mňa veľmi negatívnou skúsenosťou, problematika komunálnej politiky mi bola cudzia, ale situácia ma donútila sa v nej veľmi rýchlo zorientovať a získať potrebný prehľad nielen v zákonoch, o ktoré sa opiera fungovanie samospráv, ale aj vo financiách. V druhom volebnom období sa mi už kandidovať nechcelo. Keď som videla, že medzi kandidátmi sú aj slušní ľudia, rozhodla som sa kandidovať znovu. Išla som do volieb s tým, že ak vyhrá slušný človek, treba mu pomôcť. Slušný človek vyhral a mojou snahou bolo neprehľadné hospodárenie obce „transparentniť“. Na obec sa valili pohľadávky z minulého obdobia vo forme chýbajúcich účteniek až po faktúry za udržiavacie práce pochybných firiem. Zvládli sme to už prvý rok, dokonca obec hospodárila s prebytkom. Takže cieľ, s ktorým som do komunálnej politiky znovu išla, bol splnený. V treťom volebnom období som sa rozhodla kandidovať preto, aby som mala možnosť ovplyvniť, resp. dohliadnuť na už vytýčený smer našej obce. Chcem dotiahnuť niektoré začaté veci do zdarného konca. V práci by som použila slovo „fine tuning“. Ešte stále je čo zlepšovať a sú oblasti, v ktorých má obec aj dnes rezervy.

2. V prvom rade chcem zastupovať – tak ako doteraz – verejný záujem, t. j. záujem všetkých alebo väčšiny. Ten je vždy nadradený záujmom jednotlivca. Ďalej chcem dosiahnuť, aby všetky prevody obecného majetku boli zákonné a transparentné, pretože niektoré detaily nám ešte stále unikajú. Jedným z mojich cieľov je aj tvorba tzv. participatívneho rozpočtu obce. Participatívny rozpočet je prostriedkom dobrovoľnej, priamej a univerzálnej demokracie, v rámci ktorej by mohli obyvatelia obce diskutovať a rozhodovať o využití časti rozpočtu, resp. o jeho výdajovej alebo príjmovej stránke. Je to nástroj pre transparentné monitorovanie verejných výdavkov zo strany obyvateľov.

V neposlednom rade chcem rozvíjať aj právne povedomie občanov. Chcem, aby vnímali, že keď sa povie obecné, je to aj ich. V environmentálnej oblasti je mojím cieľom, aby obec dôsledne aplikovala zákon č. 543/2002 Z. z. – Zákon o ochrane prírody a krajiny, keďže do katastra našej obce čiastočne zasahuje Národný park Nízke Tatry.

A čo mojím cieľom nie je? Nechcem, aby boli z obecných prostriedkov podporovaní občania, ktorí majú dve zdravé ruky a nohy a len akosi zabudli (alebo sa nikdy nenaučili) pracovať.

Ing. Ján Môcik

V prvom rade by som sa chcel poďakovať redakčnej rade za možnosť prezentovať svoje názory a postoje. Vzhľadom na to, že obe otázky spolu súvisia, dovoľte mi spojiť odpovede na ne do jedného celku.

Bývam v našej obci aj so svojou rodinou už dvanásť rokov. Napriek relatívne krátkej dobe mi Nemecká prirástla k srdcu, cítim sa tu príjemne, máme pekné okolie a nádhernú prírodu. Svojou prácou v obecnom zastupiteľstve chcem prispieť k jej rozvoju, skvalitneniu života všetkých skupín obyvateľstva a v neposlednom rade k zlepšeniu medziludských vzťahov. K mojim hlavným prioritám patrí zefektívnenie využívania obecných objektov, realizácia projektov zameraných na úsporu energie a rozvoj občianskej vybavenosti.

Ing. Ján Turčan, PhD.

1. Môj otec bol prvým starostom obce po roku 1989 a pôsobil v tejto funkcii dve volebné obdobia. Problematiku práce starostu a poslancov OZ som spoznával už počas týchto dvoch období ako nestranný pozorovateľ. Vtedy som sa skôr rozhlíadal a sledoval problematiku obce. Učil som sa komunikovať s ľuďmi, pomáhať im, ak to bolo v mojich silách. Až v roku 2007 som sa rozhodol kandidovať za poslanca, za ktorého som bol aj zvolený. Pracoval som v tejto funkcii štyri roky. V ďalšom období som bol opäť zvolený, ale po krátkom čase som sa funkcie vzdal. Prvé volebné obdobie práce terajšieho starostu obce som vnímal veľmi pozitívne, a tak som sa aj jeho pričinením rozhodol opäť na túto funkciu kandidovať. Kompetencie, ktoré v súčasnosti patria obecným samosprávam, sú však oveľa rozsiahlejšie ako kedysi. Preto budem rád, ak akýmkoľvek pričinením napomôžem rozvoju našej obce.
2. Uvedená otázka má veľmi široký rozmer a existuje na ňu aj množstvo odpovedí. V prvom rade treba povedať, že práca pre obec je prácou kolektívu, do ktorého sa v súčasnosti zaraďujem aj ja. Bez tejto kolektívnej práce nemôže fungovať žiadna obec a je len dobré, ak ide o jednotlivcov, ktorí navzájom spolupracujú. Z tohto dôvodu si myslím, že nikto nemôže hovoriť o svojich cieľoch a prioritách sám za seba. Určite

má každý z nás vlastné ciele a priority, ale ich presadzovanie nemôže byť individuálne. Vždy je potrebné počúvať názory svojich kolegov poslancov, starostu, ale aj iných ľudí, vnútorne ich vyhodnotiť a premýšľať, či sú správne alebo nie. Za seba môžem určite povedať, že sa vždy budem snažiť pracovať tak, aby moje rozhodnutia nemali negatívny vplyv na našu obec. V prvom rade mi ide o to, aby v našej obci občania žili radi, trávil v nej voľné chvíle a radi sa do nej vracali.

Je množstvo oblastí, ktoré musíme riešiť. Prvou a základnou úlohou je dobudovanie kanalizácie v ďalších častiach obce, ďalej problematika výstavby nájomných bytov, oprava kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice a mnoho ďalších. Všetko

sú to investície vyžadujúce finančné prostriedky, ktoré v rozpočte nemá žiadna obec. Pre toto obdobie sa nám, dúfam, podarí zrekonštruovať kultúrny dom a hasičskú zbrojnicu v Nemeckej. Toto sú veci, ktoré nás všetkých na obecnom zastupiteľstve trápia. Veľký význam vidím aj vo vytváraní vhodných podmienok pre činnosť jednotlivých organizácií v obci, ako sú hasiči, športové kluby, základná škola s materskou školou, folklórna skupina a ďalšie zložky. Snažím sa tiež pomáhať katolíckej charite, ktorej činnosť si vážim, pretože nezabúda na sociálne odkázaných občanov a snaží sa zmieriť ich ťažký osud.

Keď poznáte „len“ ich hlas

Rada by som sa touto cestou poďakovala pani učiteľke Mgr. Jane Šagátovej a jej žiačkam, ktoré sa nám občanom prihovárajú prostredníctvom obecného rozhlasu. Za to, že si vždy pri významnej príležitosti nájdu čas, zavítajú na obecný úrad a prednesú milé slová. V máji sú pri príležitosti Dňa matiek adresované všetkým matkám, v októbri – mesiaci úcty k starším všetkým našim seniorom. Vo vianočnom čase ozvláštnia atmosféru najkrajších sviatkov v roku.

Dievčatá nerecituju len v obecnom rozhlase, ale zúčastňujú sa aj na uvítaní detí do života, ktoré sa organizujú na obecnom úrade. Občania-poslucháči však tieto žiačky poznajú len podľa hlasu, preto by som rada uviedla ich mená. Sú to Emma Dunajská, Viktória Halgašová, Timea Košťálová, Juliana Lokšová, Natália Môciková a Viktória Môciková.

Vážime si túto našu spoluprácu a ešte raz ďakujeme pani učiteľke Šagátovej, ktorá túto kultúrnu činnosť koordinuje.

Anna Marková, OcÚ Nemecká

Výsledky volieb do Európskeho parlamentu v Nemeckej 25. mája 2019

Počet voličov zapísaných v zozname voličov 1451 Počet voličov, ktorí odovzdali obálku 312
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní 312 Počet všetkých platných hlasov 310

Počet platných hlasov odovzdaných pre politickú stranu, hnutie alebo koalíciu

Smer – sociálna demokracia	č. 1	88
Kresťanská demokracia – Život a prosperita	č. 2	4
Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko	č. 3	52
KOREKTÚRA – Andrej Hryc	č. 4	3
Slovenská národná strana	č. 5	13
SME RODINA – Boris Kollár	č. 6	15
OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO)	č. 7	11
STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	č. 8	-
Strana práce	č. 9	-
Strana tolerancie a spolunažívania	č. 10	-
HLAS ĽUDU	č. 11	-
Maďarská kresťanskodemokratická aliancia – Magyar Kereszténydemokrata Szövetség	č. 12	-
DOPRAVA	č. 13	-
Kresťanskodemokratické hnutie	č. 14	19
Strana zelených Slovenska	č. 15	3
MOST – HÍD	č. 16	-
PRIAMA DEMOKRACIA	č. 17	-

MOST – HÍD	č. 16	-
PRIAMA DEMOKRACIA	č. 17	-
Strana rómskej koalície – SRK	č. 18	-
SLOVENSKÁ KONZERVATÍVNA STRANA	č. 19	-
SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA – Strana vlastencov	č. 20	-
Strana maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja	č. 21	-
DOMA DOBRE	č. 22	-
Koalícia Komunistická strana Slovenska, VZDOR – strana práce	č. 23	1
EURÓPSKA DEMOKRATICKÁ STRANA	č. 24	-
Sloboda a Solidarita	č. 25	32
Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku	č. 26	1
NAJ – Nezávislosť a Jednota	č. 27	1
Kresťanská únia	č. 28	4
Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia	č. 29	60
Demokratická strana	č. 30	2
NÁRODNÁ KOALÍCIA	č. 31	1

Jar 2019 v domove Hron v Dubovej

Šťastie – sedem bezvýznamných písmen. Pre každého šťastie znamená niečo iné. Jedni ho vidia v peniazoch, iní v zdraví a iní v priateľstve a láske. V čom vidia skutočné šťastie prijímatelia sociálnej služby v DD a DSS HRON? O tom mali možnosť porozprávať 20. marca pri príležitosti Medzinárodného dňa šťastia.

Svetový deň vody sme si pripomenuli 27. marca. Pracovníčky správy NAPANT-u nám zanechali v kronike odkaz: „Voda je život! A my Vám z celého srdca prajeme, aby tá Vaša voda bola živá.“

Zem je len jedna – je pre nás všetkých, ktorí na nej žijeme. Preto nás jej osud, ktorý závisí od nás všetkých, musí zaujímať. Všetci by sme mali prispieť svojou „troškou“ k tomu, aby sa jej krásy a bohatstvo zachovali aj pre nasledujúce generácie. V našom domove sme si Deň Zeme pripomenuli 29. marca. Za pomoci študentov zo strednej pedagogickej školy EBG z Brezna sme si vyčistili a zveladili záhradu zariadenia.

V rámci Svetového dňa zdravia sme si 2. apríla povedali, aké dôležité je cvičenie pre celý ľudský organizmus. Poukázali sme na najčastejšie chyby pri cvičení. Naši klienti si spoločne jednoduché cvičenia vyskúšali.

Všetky mamy v DD a DSS HRON prišli 9. mája z príležitosti Dňa matiek pozdraviť s krásnym kultúrnym programom deti zo ZŠ s MŠ v Nemeckej.

Medzinárodný deň piknikov sme strávili v našej záhrade 13. júna. Pred letnými prázdninami sa s nami prišli rozlúčiť s bohatým programom detí zo ZŠ s MŠ v Nemeckej. Spoločne s nami strávili predpoludnie a ukázali nám, čo nové sa naučili.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb HRON od svojho vzniku každoročne organizuje pre svojich klientov ples. Tento rok nemohol byť výnimkou a 21. júna sa konal v poradí už XVIII. Jánsky ples seniorov. Počasie nám prialo, a tak sme mohli pripraviť ples v priestoroch našej rozkvitnutej záhrady. Vyzdobená záhrada, nachystané stoly plné dobrôt a krásny spev v podaní skupiny Rozmájrín z Občianskeho združenia zdravotne postihnutých z Brezna podporili dobrú náladu všetkým zúčastneným.

27. júna sme si pripomenuli Svetový deň hudby, ale aj Deň kvetov, a to spoločne so speváckou skupinou Chabenec pri Základnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska v Jasení. Spolu sme si zaspievali a navzájom vymenili skúsenosti s pestovaním kvetov v priestoroch našej záhrady.

Margita Šurábová

Z činnosti denného stacionára

■ V minulom vydaní sme spomínali, že režim v dennom stacionári má istú pravidelnosť. Okrem ranných a denných rituálov v podobe vymieňania si skúseností a zážitkov každodenného života a rôznych tréningov a cvičení sa život v zariadení rytmicky strieda s naplánovanými aktivitami, ktoré sa v súvislosti s aktuálnymi udalosťami neustále menia.

Apríl začínal reminiscenčnou aktivitou. Klienti priniesli fotografie zo svojich rodinných albumov, ktoré sme premietali na plátno. Týmto spôsobom si zaspomínali na svoje minulé roky, na chvíle zo svojho rodinného, pracovného alebo voľnočasového života. Vzhľadom na blížiacu sa Veľkú noc sme pomaly začali pripravovať veľkonočnú výzdobu s využitím viacerých techník. Najprv to bolo zdobenie vajčiek voskom, falošným patchworkom, potom technikou koláže. Veľkú časť našej klientely

z Jasenia a zaspomínali sme si na miestnych rodákov. Po veľkonočných sviatkoch sme tanečnými aktivitami oslávili Medzinárodný deň tanca. Prekvapením pre naše klientky bola beseda s utajeným hosťom Jakubom Kortánom na tému skautingu. Pri príležitosti Svetového dňa papiera klientky vyrábali papierové kvety. Mesiac apríl sme ukončili oslavou s našimi jubilantmi.

Máj sa okrem aktivít v interiéri stacionára niesol v znamení prechádzok a pohybu po čerstvom vzduchu. Po daždivom apríli to bola vítaná činnosť. Pokračovali sme kvízmí o prírode, tréningami pamäti, reminiscenčnou terapiou, besedou na tému Svetového dňa slobody tlače, ale taktiež pravidelným cvičením, bez ktorého si naši klienti deň v stacionári nevedia ani predstaviť. Pri príležitosti Dňa matiek nás opätovne navštívila spevácka skupina Chabenec. Aj máj bol vyhradený našim jubilantom. Tréningy pamäti sa striedali s prechádzkami a pod stromami v záhrade sa niesol prednes poézie. Na veľkú radosť našich klientok bola usporiadaná prednáška duchovného otca z Gréckokatolíckej cirkvi na tému 12 blahorečení, v ktorej vyzdvihol blahorečenie o pokoji. Máj sme zakončili prvou opekačkou pod stromami.

tvoria dámy, ktoré majú vzťah k prednesu poézie a prózy, a preto pomerne často vsúvame do nášho programu práve takéto aktivity. Zavítala k nám jar, preto sa stala aktuálnou téma kvízov na pokračovanie na tému príroda okolo nás a umelecký opis jari. Milou návštevou nás potešila spevácka skupina Chabenec

V júni sme sa začali pripravovať na návštevu detí zo ZŠ Predajná, a to nácvikom programu spojeného s prednesom, spevom a tancom. Cieľom je podporiť u našich klientov zmyslové, estetické cítenie a cit pre rytmus. Návšteva detí bola vydatým podujatím, spoločne sme si predviedli pripravený program, poopekali a aj zaspievali.

Vo svete vládnu predsudky. Je v našom záujme, aby sa neprehlbovala priepasť medzi kultúrami, ale aby sme sa, naopak, snažili vychádzať dobre aj s tými, ktorí sa nám nepodobajú a sú odlišní. Inakosť vo svete priblížila prednáška o rómskej kultúre. Medzinárodný deň piknikov sa niesol v znamení pobytu v prírode, spolu s klientmi sme pripravili posedenie pod stromami pri občerstvení s programom. Veľká časť mesiaca jún bola venovaná príprave na deň obce, spoločne sme šili a odlievali voňavé sviečky a mydielka, vyrábali sklenené svietniky, látkové vtáčiky. V rámci prezentácie nášho dobrovoľníka sa naši klienti oboznámili s tematikou terorizmu vo svete. Záver mesiaca patril znova našim jubilantom.

Iveta Mravcová

Fotoreportáž z MDD

Po dlhom daždivom období vykuklo slniečko na všetky deti, ktoré prišli 1. júna do dolnej školy v Zámostí. Mali svoj sviatok. V sprievode rodičov sa prišli zabaviť a prevziať si balíčky plné sladkostí. Atmosféra bola výborná. Všetky atrakcie boli plne obsadené. Deti sa šmýkali na nafukovacom hrade, k tomu mali zadarmo cukrovú vatu. Odvážlivci sa zlaňovali ponad Hron. V lesnej škôlke sa oboznamovali so životom zvierat, plnili rôzne úlohy. Pani učiteľky zo ZŠ s MŠ v Nemeckej pripravili tvorivé dielne. Asi najviac boli vyťažení nemečianski hasiči. Keď nakoniec dorazil medzi deti šašo, všetci spoločne tancovali a naháňali bublinky. Všetkým, ktorí prispeli k výbornej atmosfére a hladkému priebehu akcie, patrí veľké ďakujeme.

*Milena Grúberová
Foto: Zuzana Kováčová*

Základná škola

s materskou školou v Nemeckej

Zo života školy

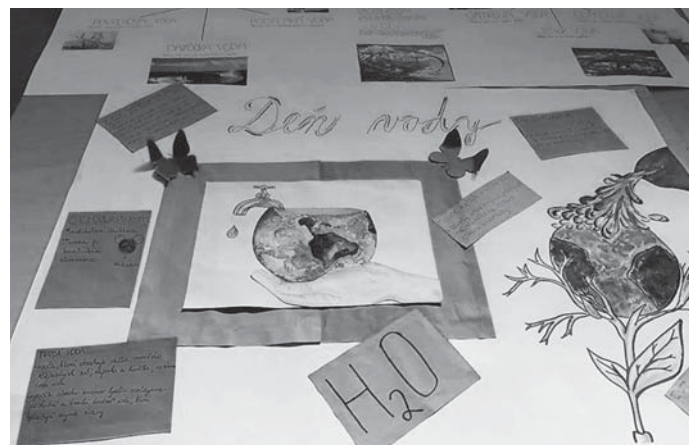
Rozdané vysvedčenia, objatia aj slzy lúčenia, úsmevy, kvety, odmeny, pochvaly... Ukončili sme školský rok. V škole je úplne iná atmosféra, pracovná. Žiakov nikde, učitelia dokončujú administratívne práce, robia poriadky. Na škole už pracujú páni murári, začína sa rekonštrukcia triedy pre piatakov a prvákov. V škole je pusto, chýba tu detský džavot. Škola je bez detí, je smutno, opustene.

Zhodnotili sme školský rok! Prinášame vám stručný prehľad niektorých aktivít, ktoré sme počas neho absolvovali.

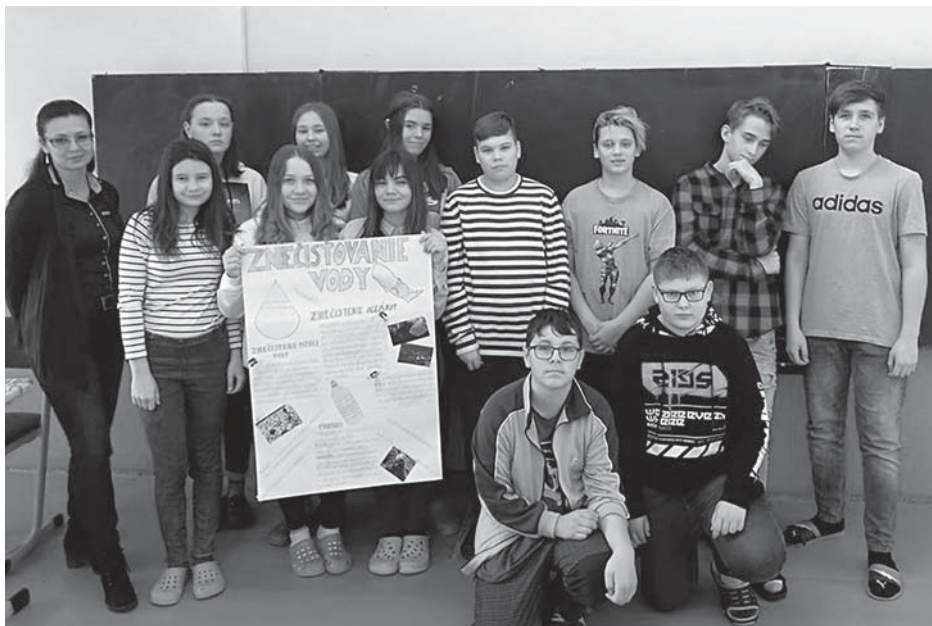
- Boli sme na exkurzii v centre Atlantis v Leviciach, ktoré približuje fyziku zábavnými a hravými aktivitami.
- Mali sme Deň finančnej gramotnosti – žiaci súťažili v náhodne zvolených tímoch, navrhovali bankovky, tvorili príbehy a riešili úlohy s eurom. Členovia víťazného tímu: Eliška Fašková, Nika Skladaná a Vaneska Bandová.

- Prváci sa zúčastnili celoslovenského testovania pohybových zručností. Každý prvák získal certifikát o absolvovaní testovania s odporúčaním pre ďalší rozvoj pohybových zručností.
- Na škole prebiehalo celoslovenské testovanie piatakov a deviatakov z matematiky a zo slovenského jazyka. Zároveň sa žiaci 8. a 9. ročníka zúčastnili testovania Komparo, kde každý žiak získal spätnú väzbu pre ďalší sebarozvoj a prípravu na Testovanie 9.
- Zapojili sme sa do vedomostných súťaží Všetkovedko, Pytagoriáda, Klokan.
- Pripravili sme žiakov na predmetové olympiády v školských aj okresných kolách.

- Predstavili sme žiakom fyzikálno-chemickú show, v ktorej účinkovali aj žiaci, mali možnosť v pokusoch vyrobiť si rôzne veci, videli, že fyzika a chémia sú zaujímavé a živé vedy.
- Nacvičili sme kultúrne programy pre jednotu dôchodcov v obci, pre DD a DSS Hron v Dubovej, pre denný stacionár v škole, pre jubilantov v obci, pre mamičky na Deň matiek, program na vianočnú akadémiu.
- Žiaci 2. stupňa absolvovali zdokonaľovací plavecký výcvik v Brezne.
- Pre žiakov 2. stupňa sme zorganizovali pobytový lyžiarsky kurz na Krpáčove.
- Žiaci 2. stupňa na jeseň aj na jar absolvovali dvojdnové účelové cvičenie – Ochrana človeka a prírody. Žiaci 1. stupňa mali Didaktické hry so zameraním na zdravotnú prípravu, orientáciu v teréne a prácu s prírodninami.
- Pripravili sme rozhlasové relácie do obecného rozhlasu pri príležitosti mesiaca úcty k starším, na Medzinárodný deň žien, na Vianoce a ku Dňu matiek.
- Naše šikovné štvrtáčky pod vedením pani učiteľky Mgr. Jany Šagátovej uvítali do života najmenších obyvateľov našej obce.

- Žiaci 4. ročníka Marko Skladaný, Juliana Lokšová a Jozef Pocklan sa zúčastnili súťaže Hypericum 2019 v Helpe, ktorú zorganizovala Štátna ochrana prírody NAPANT-u.
- Žiaci 8. ročníka sa zúčastnili medzinárodnej súťaže Náboj junior 2018, kde žiaci v tímoch riešili rôzne matematické a fyzikálne úlohy. Cieľom súťaže nie je len preukázať vedomosti, ale aj overiť u žiakov schopnosti spolupráce.
- V predvianočnom období sme zrealizovali pre žiakov vianočné tvorivé dielne, kde žiaci vyrábali rôzne kreatívne a estetické predmety, ktoré sa stali predmetom predaja na našich vianočných trhoch. Výťažok z predaja výrobkov bude v budúcom školskom roku použitý na kúpu ďalšieho kreatívneho materiálu.
- Do školy k nám prišiel Mikuláš. Ďakujeme touto cestou páňovi Michalovi Vetrákovi za niekoľkoročnú spoluprácu.

- Počas fašiangového obdobia sme sa zabávali na karnevale. Masky sú z roka na rok kreatívnejšie a nápaditejšie. Tento rok prišiel aj americký prezident Donald Trump s manželkou, samozrejme, v karnevalovom prestrojení.
- Zorganizovali sme výlet do Poľska. Navštívili sme soľnú baňu Wieliczku a vianočné trhy s úžasnou atmosférou v Krakove.
- Navštívili sme divadelné predstavenie v Štátnej opere v Banskej Bystrici, kde si v predstavení zahráli aj naši žiaci, súrodenci Ester a Matej Popovičovi. V hlavnej úlohe účinkoval aj ich ocino, sólista Martin Popovič. Krásne predstavenie a nádherný výhľad z balkóna!
- V škole sme privítali divadelníkov s predstavením Klenoty Slovenska.
- Štvrtáci si pre nás pripravili rozhlasovú reláciu o mobiloch pri príležitosti Svetového dňa bez mobilov. Relácia nás upozornila na negatíva mobilov, prinútila nás trochu sa zamyslieť nad týmto výdobytkom doby.
- Na škole prebehli triedne kolá aj školské kolo v umeleckom prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín. Do regionálneho kola postúpila Ester Popovičová, Timea Košťálová a Juliana Lokšová. Juliana Lokšová s Majkou Táralkou postúpila do krajského kola. Blahoželáme!
- Pri príležitosti Dňa vody a Dňa Zeme sme zrealizovali ekoaktivitu. Vytvorili sme plagáty s cieľom predstaviť naše nápady a riešenia na štetenie našej prírody, vyzbierali sme odpadky v okolí školy aj v obci.

- Tradične sme sa zapojili do charitatívnej zbierky organizovanej Ligou proti rakovine Deň narcisov. Naši deviataci oslovili obyvateľov v našej obci aj v Ráztoke. Je dôležité takéto aktivity u detí rozvíjať už od útleho veku.
- Spolupracovali sme s Červeným krížom – zúčastnili sme sa súťaže Mladý záchranár a pre žiakov 7. a 8. ročníka sme zorganizovali hodinu o Červenom kríži.
- Zúčastnili sme sa športových súťaží vo futbale, vo florbale aj v stolnotenisovom turnaji. Zo súťaží sme si priniesli pekné ocenenia – medaily, poháre.
- Zúčastnili sme sa tvorivých dielní v Brusne, v Slovenskej Lupči aj v Banskej Bystrici.
- Pre žiakov 2. stupňa sme pripravili súťaž v riešení sudoku.
- Pre siedmakov a ôsmakov sme pripravili prednášku z oblasti finančnej gramotnosti v spolupráci s finančnými inštitúciami pôsobiacimi na trhu bankovníctva a poisťovníctva.
- Ing. Jana Kološtová, perfektná lesná pedagogička, nám priblížila život medveďa, mravcov či problematiku odpadov na ekoaktivitách pod hlavičkou Štátnej ochrany prírody.
- Oslavovali sme Deň detí. Žiaci 1. stupňa sa hrali na učiteľov, v tento deň učili žiaci, hrali sa rôzne didaktické hry. Žiaci 2. stupňa oslavovali Deň detí v Banskej Bystrici a v Brezne.
- Navštívili sme Pamätník SNP v Banskej Bystrici aj pamätník u nás v Nemeckej.
- Absolvovali sme triedne výlety: na detskom dopravnom ihrisku v Turčianskych Tepliciach, v Mincovni v Kremnici, v aquaparku v Turčianskych Tepliciach, na hrade v Slovenskej Lupči, na raftingu na Hrone, v Jump Arene v Bratislave či na Bystrej.

Vybrali sme pre čitateľov aspoň niektoré aktivity, ktorých sa mohli žiaci našej školy zúčastniť. Veríme, že podobné, ba aj bohatšie aktivity pripravíme aj v ďalšom školskom roku.

Na konci školského roka sme bilancovali aj výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov. Zo školských dokumentov vyberáme len malé zaujímavosti:

- Na našej škole v tomto školskom roku nikto neprepadol (všetci žiaci školy prospeli a postúpili do vyšších ročníkov).
- Zníženú známku zo správania na 2. stupeň sme udelili štyrom žiakom za neospravedlnené vymeškané hodiny.
- V tomto roku neboli udelené žiadne pokarhania, sme na našich žiakov hrdí.
- Najmenej vymeškaných hodín v prepočte na jedného žiaka mala trieda 5. A.
- Najlepší prospech dosiahli, samozrejme, naši prváci.
- Riaditeľka školy udelila pochvalu štyrom žiakom: Matejovi Kološtovi, Juliane Lokšovej, Emme Dunajskej a Jozefovi Pocklanovi, všetkým za úspešnú reprezentáciu školy v súťažiach. Teraz už naozaj nastáva čas oddychu. Užívajte si leto, rodinu a priateľov. My ešte nachystáme objednané učebnice a pracovné zošity a s našimi žiakmi sa uvidíme opäť v pondelok 2. septembra v telocvični o 8.00 hodine. Dávajte si na seba pozor!

Pedagogický kolektív ZŠ

Čo sme spolu zažili a z čoho sme sa tešili v našej materskej škole

■ Druhý polrok v školskom roku vždy ubehne ako voda. My sme za ten čas zažili v našej materskej škole množstvo zaujímavých akcií a aktivít. Okrem tradičného februárového karnevalu v maskách sme v marci navštívili školskú knižnicu. Predškôláci

prijali pozvanie do denného stacionára, kde si spolu s tetuškami zaspievali, porozprávali sa a zamaškrtili si na dobrotách, ktoré im tety pripravili. V mesiaci apríl sme spolu s p. Ing. Jankou Kološovou z Národného parku Nízke Tatry pripravili pre rodičov našich detí príjemnú besiedku o zdraví, spojenú s výrobou orgovánového oleja.

Na to, že mesiac máj patrí všetkým mamičkám, nezabudla ani naša škôlka. Tohtoročný Deň matiek prebehol pre nás trochu netradične – v školskej telocvični, kde sme vystúpili spoločne so žiakmi ZŠ. Naše detičky a ich pani učiteľky si pripravili spoločný program, ktorý bol zameraný na prebúdzanie jarnej prírody. Nechýbal ani tanček detí s pani učiteľkami, ktorý rozhýbal všetky mamičky v hľadisku.

V tento deň sme toho stihli veru dosť. Ešte pred samotným vystúpením sme sa v ranných hodinách vybrali na exkurziu do Krajskej hviezdárne a planetária Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom, kde deťom priblížili vesmír zážitkovým spôsobom. Všetky deti boli veľmi poslušné a každú informáciu priam hltali očami aj ušami.

Naši predškôláci Peťko Belko, Romanko Rojík, Vanesska Margetová a Livka Ďurtová sa 29. mája 2019 zúčastnili Detskej športovej olympiády v Brezne. Všetci podali vynikajúce výkony. R. Rojík dokonca získal prvé miesto v hode loptičkou do diaľky. V ten istý deň dvaja naši predškôláci Zuzka Cimermanová a Tomáško Murgaš absolvovali množstvo zaujímavých environmentálnych aktivít v Banskej Bystrici počas akcie s názvom Ekopredškôláčik. Touto cestou sa chceme poďakovať rodičom p. Milote Gheondea a Andrei Cimermanovej, že si našli čas a sprevádzali nás počas týchto akcií.

Posledný májový deň celá škôlka uskutočnila vychádzku spojenú s piknikom v rámci blížiaceho sa dňa detí na ranči

v Nemeckej. Tam nám p. Paleníková, ktorá spravuje OZ Zvieratá v núdzi, ukázala zvieratká, ktoré potrebujú pomoc a ktoré zachránila pred zlým osudom. Deťom sa na ranči veľmi páčilo a obľúbili si dvoch malých psíkov, ktorých si chceli vziať do škôlky.

Mesiac jún sa spája nielen s koncom školského roka, ale aj s rozlúčkou najstarších škôlkarov. Tento rok sa s našou MŠ rozlúčilo 19 predškôlakov – budúcich prváčikov. Pod vedením svojich učiteliek zaspievali rozlúčkovú pieseň na melódiu Hej, sokoly, ktorá sa hneď vryla do uší všetkých zúčastnených a ktorú si po chodbe škôlky prespevujú aj menšie deti. Chceme sa tiež poďakovať rodičom, ktorí celú akciu zorganizovali a s deťmi nacvičili krátky program plný dojemných básničiek.

Koncoročný výlet bol naplánovaný na piatkové popoludnie 21. júna. Hoci nás na jeho začiatku počasie trochu potrápilo, nakoniec akcia dopadla na výbornú. Splav Hrona od miestneho Motorestu až po lodenicu Mlynčok, ktorý opätovne zorganizovali rodičia našich škôlkarov, sme ukončili spoločnou opekačkou v areáli Hradiska na Sviniarke. Veľké ďakujem patrí p. Martinovi Petríkovi, p. Michalovi Nátherovi a spoločnosti MANA – Splav Hrona, t. j. p. Márioovi Kolárovi.

V našej škôlke sa snažíme spríjemniť deťom každý deň rôznymi aktivitami, výletmi, besiedkami. Tento rok sme pre predškôlakov pripravili aj netradičnú akciu Noc odvahy. Všetky deti boli plné očakávania. Odvážlivci sa 27. júna zišli v škôlke o 18.00 hodine. Hneď po príchode sme sa vybrali hľadať poklad našej múdrej sovy. Deti museli plniť rôzne úlohy, ktoré boli pre ne pripravené v uliciach na okolí MŠ. Odhodlane a odvážne splnili všetko, čo im múdra sova pripravila, a tak ich na konci cesty čakal sladký poklad. Keďže sme po dlhej ceste za pokladom vyhladli, nasledovala večera v podobe pizze, nechýbala ani

diskotéka, spev a večerné tancovanie s baterkami na detskom ihrisku. Deti sa celý večer tešili, zabávali, škôlkou sa ozýval smiech, spev a radosť. Ráno nasledujúceho dňa všetkých zobudila vankúšová vojna a raňajky v tráve.

Veronika Vaníková, učiteľka MŠ

Aké zmeny čakajú rodičov v školskom roku 2019/2020?

■ V dôsledku legislatívnych zmien a nárastu cien za tovary a služby bola Základná škola s materskou školou v Nemeckej od 1. septembra 2019 nútená navýšiť príspevky na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školy a školského zariadenia. V nasledujúcich riadkoch sa pokúsim podať základné informácie o výške jednotlivých príspevkov, spôsobe úhrady a zodpovedných osobách, ktoré rodičom našich žiakov ochotne poradia či pomôžu.

Informácie pre rodičov detí navštevujúcich MŠ

Mesačný príspevok za pobyt jedného dieťaťa v materskej škole sa zvyšuje na 10 eur. Podmienkou je predloženie čestného vyhlásenia, súčasťou ktorého je súhlas na započítanie do zberu údajov udelený len našej materskej škole. V opačnom prípade musí zákonný zástupca uhradiť príspevok vo výške 30 eur. Príspevok je povinný uhradiť na účet školy do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci alebo jednorazovo v dvoch častiach, a to v septembri za mesiace september až december a v januári za mesiace január až jún. Poplatok za letný mesiac môže byť pripočítaný k januárovej platbe.

Za dieťa, ktoré má jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky, sa príspevok neuhrádza. Neuhrádza sa ani po predložení dokladu o poberaní dávky v hmotnej núdzi a tiež za dieťa, ktoré je v zariadení na základe rozhodnutia súdu. Na základe rozhodnutia zriaďovateľa sa príspevok neuhrádza ani v prípadoch, že dieťa má prerušenú dochádzku na viac ako 30 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní z dôvodu choroby alebo z rodinných dôvodov, ďalej ak dieťa nedochádza do MŠ počas školských prázdnin alebo ak bola prevádzka MŠ prerušená vinou zriaďovateľa. Ďalšie informácie o príspevku poskytnú triedne učiteľky na začiatku školského roka.

Informácie pre rodičov detí navštevujúcich školský klub detí

Výška mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov za činnosť školského klubu detí sa zvyšuje na 5 eur na jedno dieťa. Príspevok sa uhrádza na účet školy do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci alebo jednorazovo v dvoch častiach, a to v septembri za mesiace september až december a v januári za mesiace január až jún. Poberateľom dávky v hmotnej núdzi môže zriaďovateľ rozhodnutím príspevok znížiť alebo odpustiť. Ďalšie informácie poskytnú vychovávateľky na začiatku školského roka.

Informácie pre rodičov detí stravujúcich sa v školskej jedálni

Od nového školského roka sa mení aj výška príspevku za stravu. Príspevok pozostáva z príspevku na čiastočnú úhradu na nákup potravín a z príspevku na režijné náklady, t. j. na chod

školskej jedálne. A hoci bude od 1. septembra 2019 deťom MŠ vo veku 5 až 6 rokov (predškólakom) a žiakom ZŠ poskytovaná dotácia na stravu vo výške 1,20 eur, za stravovanie sa bude naďalej doplácať.

U predškólaka to bude čiastočná úhrada na nákup potravín vo výške 0,25 eur na deň (v tom je zahrnutá desiata, obed a olovrant). Za školáka na druhom stupni ZŠ (od 11 do 15 rokov) sa bude doplácať 0,03 eur za jeden obed. Dopĺcaniu sa vyhnú len školáci na prvom stupni ZŠ (od 6 do 11 rokov). Výška príspevku na čiastočnú úhradu na nákup potravín pre deti v MŠ vo veku od 2 do 5 rokov, na ktoré sa dotácia nevzťahuje, bude 1,45 eur za jeden deň odobratej stravy (v tom je zahrnutá desiata, obed a olovrant), v hmotnej núdzi len 0,25 eur. K príspevku na čiastočnú úhradu na nákup potravín treba pripočítať aj sumu na čiastočnú úhradu režijných nákladov paušálnou mesačnou sumou 3 eurá. Príspevok za dieťa, na ktoré sa vzťahuje dotácia, sa bude uhrádzať paušálne prevodným príkazom na účet školy k 30. septembru za prvý polrok a k 31. januáru za druhý polrok školského roka. Ak sa na dieťa dotácia nevzťahuje, príspevok sa bude uhrádzať paušálne každý mesiac na účet školy.

Chcem ďalej zákonných zástupcov upozorniť, že podmienkou čerpania dotácie na stravu je účasť dieťaťa na výchovno-vzdelávacom procese. Ak sa dieťa výchovno-vzdelávacieho procesu nezúčastní a rodič ho zo stravy neodhlási, bude povinný zaplatiť náklady na nákup potravín v plnej výške. Zo stravy je dieťa potrebné odhlásiť včas – najneskôr do 7.00 h ráno daného dňa, a to osobne alebo telefonicky. Ak nebude v stanovenom termíne vykonaná úhrada v plnej výške, bude dieťa vylúčené zo stravy z dôvodu nesplnenia si povinnosti, a to až do uhradenia podlžnosti.

A na záver ešte jedna informácia pre tých, ktorí zabezpečujú svojim deťom osobitné diétne stravovanie doma. V takom prípade možno požiadať o vyplatenie dotácie na nákup potravín na základe predloženia dokladu od lekára špecialistu v príslušnom špecializačnom odbore.

Všetky potrebné informácie sme zákonným zástupcom detí doručili spolu s prihláškou na stravovanie. S ďalšími otázkami sa môžu obrátiť priamo na vedúcu školskej jedálne.

Uvedomujem si, že zvyšovanie príspevkov nepatrí medzi správy, ktoré človeka tešia. Pevne verím, že toto navýšenie prinesie aj pozitíva, najmä v podobe skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu v materskej škole a školskom klube detí a poskytovaných služieb školskej jedálne.

Želám vám krásne leto plné slnka, oddychu, pekných zážitkov a teším sa na vás v novom školskom roku.

Anna Petrášová, riaditeľka ZŠ s MŠ v Nemeckej

■ Naše životy sú akoby jedinečné cesty, dráhy, ktoré si sami vytvárame. Malými krokmi – rozhodnutiami určujeme tempo a smer našej výpravy. Niekedy ideme veľmi rýchlo, inokedy pomaly, niekedy sa naše cesty zakľukajú, až napokon nájdeme ten správny smer. Na tejto našej ceste nás sprevádzajú rôzni ľudia – rodičia, súrodenci, kamaráti, kolegovia, partneri, manželia... Stáva sa, že sa občas niekto z našej dráhy odkloní a my sa pýtame prečo. Jednoducho sa to deje. Nič nie je negatívne. Ľudia sa menia, menia sa okolnosti, meníme sa my...

K rozhodnutiu odkloniť sa z doterajšej cesty dospela aj naša milá kolegyňa **Mgr. Lucia Michelčíková**. Rozhodla sa opustiť svoje doterajšie pôsobisko ako učiteľka v MŠ v Nemeckej. Zanechala po sebe hlbokú stopu, veď tu pracovala s detičkami celých 10 rokov. Mnoho síl venovala svojej práci, mnoho času strávila medzi nami a jej rukami prešlo veľa detí. Nie je ľahké vzdať sa práce, ktorá sa stáva súčasťou nášho života nielen v pracovných hodinách, ale často sa prelína aj so súkromným životom.

Keď končí niečo staré, vždy začína niečo nové. Našej Lucke chceme v mene celého kolektívu zaželať veľa životnej pohody, naďalej úsmev v tvári, spokojnosť v rodine a splnenie smelých plánov, aj tých v jej srdci ukrytých.

Kolektív MŠ Nemecká

Realizácia projektov v našej MŠ

■ Učiteľky našej materskej školy sa zapojili do rôznych projektov, aby zveľadili priestory a areál ZŠ s MŠ Nemecká a zdokonalili výchovno-vzdelávací proces. Niektoré projekty boli úspešnejšie, iné menej úspešné.

Podarilo sa nám vyhrať zamestnanecký projekt od Nadácie Volkswagen Slovakia s názvom „Hurá, dopravné ihrisko!“. Vypracoval ho p. Miloš Koštiak spoločne s p. učiteľkou Petronelou Kútikovou a tým získali pre našu škôlku prenosné dopravné ihrisko, kolobežky, odrážadlá, kužele, reflexné vesty, prilby a dopravné značky.

Ďalším úspešným projektom je zamestnanecký projekt od Nadácie SPP s názvom „Záhrada hrou v našej MŠ“. Spoločne s p. učiteľkou Mgr. Zuzanou Lokšovou ho vypracovala zamestnankyňa SPP p. Miriam Paulínyová zo Sliacha, čím pomohli zlepšiť edukačný proces zameraný na environmentálnu výchovu. Vďaka tomuto projektu sa zakúpili tri pestovateľské stoly so skleníkmi pre každú triedu, detský digitálny mikroskop a detské pracovné náradie do záhradky.

Posledným úspešným projektom v tomto školskom roku bol projekt od spoločnosti Orange s názvom „Spolu za krajší svet“, ktorý vypracovala zamestnankyňa spoločnosti p. Monika Čipková v spolupráci s p. učiteľkou Mgr. Luciou Michelčíkovou. Projekt je zameraný na prepojenie komunít (materská škola, základná škola a denný stacionár v Nemeckej). Umožnil nám získať finančný príspevok na obnovenie areálu za školou, kde bude vybudované bezpečné ohnisko, zabetónované stoly a lavice s drevenými hranolmi. V rámci projektu vznikol levanduľový záhon, bol zakúpený skleník a zábavná hra pre všetky vekové kategórie – ruské kolký.

V súvislosti s projektom „Spolu za krajší svet“ by sme sa chceli poďakovať všetkým zúčastneným, ktorí si našli čas a prišli na brigádu pomôcť s prípravnými prácami. Nakolko ich 22. júna 2019 prerušilo daždivé počasie, ďalšia brigáda sa uskutočnila v sobotu 6. júla. Veľké ďakujem patrí vedúcej projektu p. učiteľke Lucii Michelčíkovej a jej manželovi Jurajovi, p. starostovi Branislavovi Čižmárikovi za organizáciu pod hlavičkou obce, p. zástupkyni pre MŠ Ivane Štellerovej a jej manželovi Ivanovi za pomoc i sponzorský dar – drevené hranoly, p. riaditeľke ZŠ s MŠ Nemecká Anne Petrášovej a v neposlednom rade dennému stacionáru v Nemeckej, ktorý všetkým zúčastneným navaril výborný guláš, napiekol fajn koláče a postaral sa aj o pitný režim. Druhú brigádu sponzorskou kapustnicou podporil p. Michal Náther.

Medzi ďalšími dobrovoľníkmi boli učiteľky MŠ Zuzana Lokšová a Eva Pocklanová, učiteľka ZŠ Eva Bahýľová, občania Nadežda Sojaková, Marek Belko, Peter Belko, Dana Klincová, Jaroslav Klinec, Daniel Kalický, Rastislav Marko, Monika Dunajská, Marianna Petříková, Viera Paláriková, Štefan Palárik, Adriana Fabianová, Lubomír Kubuš, Anton Furmanský, Ján Turčan ml., Pavol Palárik, Martin Petřík, Marcel Ťažký, Róbert Šalkovský a Ladislav Abrahám.

Okrem spomínaných akcií sme v rámci dobrovoľníckych aktivít v mesiaci júli vymaľovali jednu triedu v našej MŠ. Poďakovanie za pomoc pri maľovaní patrí p. Petrovi Jahodovi, p. Richardovi Štellerovi i p. Jaroslavovi Mažárymu. A na úplný záver ešte jedno poďakovanie p. Lucii Kubove, ktorá nám pre MŠ darovala sponzorský dar vo forme finančného príspevku.

Veronika Vaníková, učiteľka MŠ

Netopiere

■ Bolo to v období veľkej rekonštrukcie interiéru farského kostola sv. Mikuláša v 80. rokoch 20. storočia. Kostol mal v tom čase už novú strechu, no bolo nutné vyriešiť problém zápachu netopierieho trusu, ktorý sa šíril z podkrovia do interiéru. Podkrovie kostola už dlhé roky totiž obýva samičia kolónia netopiera obyčajného, ktorá tu žije v letnom období a na tomto mieste tiež privádza na svet svoje mláďatá. Ide o pomerne veľkú kolóniu v počte od 600 do 1000 jedincov tohto vzácneho a chráneného živočícha. V minulosti sa uskutočnili pokusy zabrániť ich prístupu do podkrovia napríklad zasieťovaním vežových okien hustým pletivom, netopiere si však vždy našli cestičky, ako sa dostať do svojho obľúbeného letoviska.

Vtedajší d. p. farár Revák zvolal teda brigádu na vyčistenie priestorov. Zišlo sa nás vtedy asi 15 chlapov rôzneho veku a pred očami sa nám naskytl nezvyčajný a nečakaný obrázok. Pod strechou sa totiž nachádzalo niekoľko kôp zápachajúceho netopierieho trusu, ktoré boli vysoké aj vyše metra. Boli tam aj rôzne pozostatky starej šindľovej krytiny, ktoré tam zabudli naši predchodcovia, ale aj iné nepotrebné veci. Všetko bolo treba z podkrovia poznašať po točitých schodoch v igelitových vreciach na nádvorie. My – v tom čase mladší – sme vytvorili živý dopravník a naplnené vrecia sme si navzájom podávali. Iní zase vrecia v podkroví plnili odpadom a zametali podlahu. Keď sme mali vyčistené asi tri štvrtiny priestoru a boli sme už dosť unavení, niektorí navrhovali práce prerušiť a dokončiť inokedy. Nakoniec sme po krátkej

prestávke pokračovali. Bolo to správne rozhodnutie a podarilo sa. Boli sme síce všetci poriadne unavení a špinaví, ale zato spokojní s výsledkom. Ba dostalo sa nám aj „úctivosti“, ktorú sme si počas práce v rizikovom prostredí nemohli dovoliť.

Všetko sa teda dobre skončilo, bez úrazu, ale s vedomím, že sa nám podarilo vyriešiť jeden vážny problém z minulosti. Na nádvorí kostola vznikla veľká kopa trusu, ktorý si potom ľudia poodvážali do svojich záhradiek ako hnojivo. Ostatný odpad bol odvezený na skládku. Otvor zo schodiska do podkrovia bol následne prerobený na uzatvárateľný.

Aj v súčasnosti žijú v podkroví nášho kostola netopiere a zrejme sa im darí dobre. Priestory ich letného pobytu však pravidelne čistia členovia ochranného združenia, Spoločnosti pre ochranu netopierov na Slovensku.

Spomínané obdobie generálnej rekonštrukcie interiéru kostola bolo časom, keď sa naplno ukázala obetavosť našich farníkov. Všetky práce boli vykonané len brigádnicky a z darov veriacich bez podpory štátu. Bola tu aj veľká snaha ukázať, že napriek úsiliu vtedajšej svetskej

vrchnosti sú kresťania stále tu a neboja sa. Mnohí, ktorí sa vtedy angažovali, sa dnešných dní nedožili. Preto nech je táto spomienka aj spomienkou na nich. Tiež treba poďakovať všetkým d. p. farárom, ktorí v našej farnosti pôsobili a akýmkoľvek spôsobom sa pričínili o to, že táto naša kultúrna pamiatka – dielo našich otcov – je dnes v stave, za ktorý sa veru hanbiť nemusíme.

JTu

Ako som poznala Antona Srholca

■ V júni tohto roku sme si pripomenuli nedožitú 90. narodeniny saleziánskeho kňaza a charitatívneho pracovníka Antona Srholca. Spomienke na tohto človeka s veľkým srdcom sme sa rozhodli venovať niekoľko riadkov aj v našich novinách, a to prostredníctvom spomienok PhDr. Janky Šípošovej, CSc. Jej rodinné korene totiž siahajú do našej obce a pátra Srholca poznala osobne.

(ml)

Dostala som ťažkú úlohu. Mám napísať o Antonovi Srholcovi (alebo donovi Srholcovi, Tonkovi či Antóniovi), ktorého nedávno mohlo spoznať aj celé Slovensko vďaka televíznej ankete „Najväčší Slovák“. V tejto ankete sa ukázalo, že aj keď Antónia nemohli poznať všetci, ktorí v ankete hlasovali, po zoznámení sa s jeho príbehom ich oslovil najsilnejšie zo žijúcich kandidátov ankety. Asi to nebolo len príbehom a jeho podaním. Jeho charizma účinkuje aj cez priehradu smrti.

Úloha písať o ňom je ťažká, pretože mám na neho nespočítateľné množstvo spomienok a vybrať z nich zopár čitateľsky zaujímavých je zložité.

Čo spája mňa, Antona Srholca a Nemeckú? Nuž z Nemeckej pochádzali moji rodičia Zoltán a Elena Antalovci. Môj otec bol jedným z dedičov tehelne, na ktorú sa niektorí Nemečania isto ešte pamätajú. Práve tehelná bola zámienkou, prečo bol v nesťastných päťdesiatych rokoch minulého storočia otec ako „triedny nepriateľ“ odsúdený na 5 rokov väzenia a stratu občianskych práv. Tak sa zo mňa stala dcéra politického väžňa. Z väzenia ho prepustili na amnestiu rovnako ako pána Srholca na začiatku šesťdesiatych rokov. O pár rokov neskôr som už kňaza Srholca prvýkrát videla a počula kázať v bratislavskom kostole Blumentál. Jeho kázne boli „návykové“, kto ho raz počul, chcel ho počúvať naďalej.

Zakrátko som sa s ním zoznámila aj osobne. Moja teta, ktorá tiež vyrástla v Nemeckej, patrila k jeho priateľom, a tak som mala možnosť počúvať ho (s obrovským rešpektom) aj v súkromí. Keď moja teta ešte pomerne mladá zomrela, poprosila som ho o poslednú rozlúčku s ňou. Pôsobil vtedy v Záluží pri Nitre, ale ochotne prišiel do Bratislavy uložiť jej urnu a posedel s rodinou. Myslím, že to tak u neho bolo vždy. Myslím, že nikdy nikomu neodmietol žiadnu kňazskú službu ani ľudskú pomoc, radu, ba ani rozhovor. Veľmi často ľuďom hovoril „mám vás rád“, jednotlivo a individuálne. Mal tisíce priateľov, ale keď sa s niekým rozprával, sústredil sa len na neho. Nepoznám človeka, ktorý sa s ním stretol a nemal by ho rád. Len oficiálna cirkev k nemu nebola materská. Som presvedčená o tom, že to, čo by bol chcel najviac – byť v pastoračii – mu dožičila málo.

A farská rodina, pre ktorú sa cítil byť povoláný, mu veľmi chýbala.

Áno, robil neobyčajné veci. Už ako dôchodca založil prvý a originálny útulok pre bezdomovcov pod názvom Resoty, ktorý funguje dodnes. Nakupoval dosky a iný stavebný materiál, vo svojom osobnom aute to vozil do Podunajských Biskupíc, organizoval a aj vlastnými rukami budoval útulok. Popritom stíhal množstvo ďalších vecí. Spolupracoval s rôznymi spolkami a organizáciami, okrem iného pôsobil aj v správnej rade Ligy za duševné zdravie. Po zasadnutí mi obvyčajne ponúkol odvoz, a tak sme nadviazali rozhovor na rôzne témy. Ja som v tom čase viedla organizáciu Pomoc obetiam násillia, kde sme v roku 2002 spustili celoslovenskú telefonickú Linku pomoci. Keď sa o tom dozvedel, hneď sa ponúkol, že bude chodiť do služby k telefónu a robil tak vždy v sobotu. V posledných rokoch bol predsedom Konfederácie politických väzňov Slovenska (KPVS) a za jeho pôsobenia vzniklo množstvo aktivít, pietnych aj veselých, pri ktorých ľudia spomínali a navzájom sa spoznávali. Hovorieval, že to musíme robiť ako Židia („sú to naši starší bratia“ v ravel). Nesmieme nechať ľudí zabudnúť na hrôzy, ktoré prežili naši blízki, či to bol holokaust, alebo komunistické prenasledovania a lágre.

Pri jednej ceste z Valného zhromaždenia Ligy sme hovorili aj o mojom otcovi. Antónia mal vtedy nový „projekt“ – vymyslel Sekciu Deti politických väzňov KPVS. Hneď aj z aktovky vybral prihlášku a dal mi ju vyplniť. A o pár dní sme sa aj s ďalšími stretli a „vznikli“. Odtedy sme sa stretávali pravidelne. Sekcia „detí“ politických väzňov bola aktívnejšia vo svojej ženskej časti, a tak z nej vznikla ešte neformálna iniciatíva s názvom Dcéry politických väzňov. Don Antónia nám sám vybral a dal vyrobiť žlté tričky s nápisom „Odpustili sme, nezabúdame“

na chrbte, na prednej strane je nápis „Dcéry“ a symbol väzenskej mreže. V tých sme potom chodili na pietne a spomienkové akcie, ale aj na festival Pohoda, kde sme asistovali pri ekumenickej bohoslužbe, veľmi netradičnej a veľmi pôsobivej. A potom sme spolu išli na obed alebo na večeru, kde nemohlo chýbať červené víno, podľa možnosti z vinárstva jeho brata Michala.

Naposledy verejne vystúpil pár mesiacov pred svojou smrťou pri Bráne slobody pod Devínskym hradom. Rád nás predstavoval: „To sú moje dcéry“ (aj pri tej poslednej príležitosti prezidentovi Kiskovi). Boli sme rodina. A pre nás, dcéry politických väzňov, vyplňal medzeru, ktorá v našich detských dušiach vznikla, keď nám zobrali otcov do väzenia a gulagov. Ja mám pocit, že vďaka donovi Antóniovi som vo svojom staršom veku pochopila a poznala môjho vlastného otca. Aj za to som mu vďačná.

Janka Šípošová

Čipkári a čipkárstvo

(od počiatkov do polovice 19. storočia)

Naši predkovia sa od stredoveku živili v prvom rade poľnohospodárstvom. Klčovali a zúrodňovali tunajšiu horskú pôdu. Táto práca im však neprinášala plody, ktoré by zodpovedali vynaloženej námahe. Poddaní museli okrem živienia vlastných rodín obrábať panské polia, dopestovať produkty, ktoré odvádzali panstvu, a okrem toho platiť štátne dane. Niektorí poddaní roľníci z dedín Lupčianskeho panstva sa preto začali zaoberať obchodovaním, od ktorého si sľubovali vyššie príjmy. Vrchnosť im tento doplnkový zdroj obživy schválila. Veď od úspešnosti hospodárenia poddaných sedliakov záviselo aj odvádzanie daní do kráľovskej pokladnice. Keďže hlavným predmetom ich obchodovania boli od 18. storočia najmä čipky, začali sa nazývať čipkári. Toto pomenovanie im zostalo až do roku 1950, keď komunistický vládny režim v povojnovom Československu súkromné podnikanie zlikvidoval.

Čipkárstvo bolo jedným z viacerých druhov podomového obchodu, ktorými sa slovenské obyvateľstvo v minulosti zaoberalo. Vandrovné obchodovanie poskytovalo vedľajší zárobok roľníckym domácnostiam vo viacerých oblastiach Horného Uhorska. Kysuce mali svojich drotárov, v Turci a na Hornej Nitre to boli olejkári a šafraníci, na Orave plátenníci a vo Zvolenskej stolici čipkári. Historické pramene z 18. a 19. storočia ich spomínajú ako zvolenských čipkárov. Nie však preto, že by šlo o obchodníkov z mesta Zvolena, ale pretože pochádzali z horného slúžnovského okresu Zvolenskej stolice. A doň patrili práve naše obce medzi Breznom a Banskou Bystricou.

Nemáme spoľahlivé správy o tom, že by naši predkovia tovar na predaj vyrábali doma. Paličkované čipky, od ktorých je odvodený názov ich profesie, kupovali od baníckych žien z okolia stredoslovenských banských miest – Banskej Bystrice, Banskej Štiavnice a Kremnice.

Čipkárky zo Španej Doliny v r. 1968

Vznik čipkárstva a jeho vývoj v 18. storočí

Presné informácie o tom, kedy a za akých okolností tento druh vandrovného obchodu vznikol, nám chýbajú. V Pamätnej

knihe obce Nemecká kronikár v rámci historického úvodu zaznamenal nasledovné:

Po náboženských bojoch a zmiznutí Turkov nastaly pomerne zriadenjšie pomery na konci XVII. stoletia. V mestách sa vyvíja čulejší priemysel, obchodníci sa vzdeľujú tiež, lebo na cestách nastaly pomerne tichšie a bezpečnejšie pomery. Následok pokojnejších životných pomerov je že počet obyvateľstva rastie a ľud musí sa postarať o nové živnosti a priemyselné metódy. Rodina Kindernaya v Nemeckej sa tiež natoľko rozmnožila, že musela sa postarať o novší spôsob uplatnenia sa v živote, lebo pôda im už neposkytovala dostatočnú výživu. Chudobnejší členovia rodiny začali preto svoje domáce produkty na trhoch a jarmokoch predávať. Ženy doma vyrábali plátno, vyšivky, čipky, hračky a mužovia tieto predmety na konci XVII. stoletia začali predávať. Ponevác toto obchodovanie zaistilo im dostatočné živobytie, ich príklad začali sledovať aj iní občania, ktorí nemohli už vyžiť z ich malej pôdy a tak pomali na celom okolí vyvinulo sa obchodovanie s čipkami: „Čipkárstvo.“ Čipkári keď videli, že toto obchodovanie zabezpečuje im živobytie, začali predávať aj cudzie produkty, teda čo si v mestách nakupovali a na dedinách predávali so značným ziskom.

(Pamätná kniha obce Nemecká, s. 30–31)

K citovanému textu musíme pristupovať kriticky. V prvom rade preto, lebo vznikol až v 30. rokoch 20. storočia a neodváža sa na žiadny historický prameň. Zapisovateľ, obvodný notár Ľudvík Hankó, pravdepodobne vychádzal z informácií zástupcov miestnej honorácie, z ktorých viacerí boli príslušníkmi práve nemeckého zemianskeho rodu Kindernayovcov. Jednoznačne možno súhlasiť s príčinou vzniku – teda s nedostatkom a slabou kvalitou poľnohospodárskej pôdy v regióne. Avšak informácia, že čipkárstvo vzniklo v Nemeckej, že prvými čipkármi boli tunajší zemanovia Kindernayovci a že tento spôsob obživy sa po okolí rozšíril práve odtiaľto, môže mať korene v ústne zachováanej tradícii tejto rodiny. Vylúčiť sa to, samozrejme, nedá. Takisto nemáme dôkazy o tom, že by čipkári najprv predávali produkty vlastnej domácej výroby a až neskôr začali tovar získavať od iných výrobcov.

Počiatky obchodovania s čipkami na našom území bude preto lepšie hľadať v miestach ich vzniku. Prvé správy o výrobe čipiek v stredoslovenských banských oblastiach máme zo 17. storočia. Historické pramene uvádzajú, že v jeho polovici bolo čipkárstvo v Banskej Štiavnici a Kremnici rozšíreným zamestnaním baníckych žien. Banská ťažba totiž v tomto čase upadala a príjmy baníckych rodín sa znížili. Baníci a ich ženy začali s čipkami aj iným tovarom obchodovať, podobne aj uhliari a drevorubači na okolí Banskej Bystrice, ktorí takisto v dôsledku utlmenia baníctva zostali bez práce.

Správy o tom, že s čipkami obchodovali aj poddaní Lupčianskeho panstva, sa objavujú až v druhej polovici 18. storočia. **Prvý súpis podomových obchodníkov Zvolenskej stolice**, ktorý máme k dispozícii, vznikol v rokoch 1764–1765. Dokumentuje mená 183 čipkárov, ktorým bola vyrúbená jednotná daň z ich podnikania vo výške 1 zlatého ročne. Pochádzali z 20 obcí Lupčianskeho panstva. Najviac – až 40 – ich bolo v Hornej Lehote, ktorú už Matej Bel vo svojich Notíciách charakterizoval ako najľudnatejšiu a hlavnú dedinu horného slúžnovského okresu. Približne o polovicu menej čipkárov – 22 – bolo zapísaných v Medzibrode, 16 v Jasení, 14 v Dolnej Lehote a po 12 v Ráztoke a v Predajnej. Vo Sv. Ondreji bolo zapísaných 11, v Brusne len 8 čipkárov. Pre zaujímavosť uvádzame mená čipkárov z našej obce.

Nemecká: Juraj Červík, Matej Slivka, Martin Šalkovský, Juraj Nogan, Ondrej Šalkovský, Ondrej Bobok (spolu 6).

Dubová: Martin Kostir, Ondrej Siman, Martin Štrbáš, Ján Kuča, Martin Kantor, Jozef Chmát, Martin Daučík, Matej Lichý (spolu 8).

Zámostie: Ondrej Kysel, Ondrej Daučík, Martin Sojak, Ján Sojak, Michal Kološta, Ondrej Búda, Michal Lupták, Ondrej Múčička, Jozef Bochna, Matej Romanča, Tomáš Marčok (spolu 11).

O niečo mladším, ale zaujímavejším historickým prameňom sú sťažnosti čipkárov na prekážky v obchodovaní z roku 1795. Ťažkosti im spôsobovali najmä mestskí obchodníci v južných krajoch Uhorska, ktorí sa rôznymi spôsobmi snažili brániť obchodovaniu čipkárov na trhoch aj mimo nich, aby sa tak zbavili konkurencie. Nájomcovia mestských trhov od nich vymáhali neúmerne vysoké poplatky alebo im dokonca konfiškovali tovar. Čipkári sa so sťažnosťami obracali na Zvolenskú stolicu, ktorá ich tlmočila uhorskej miestodržiteľskej rade. Tá bola priamym nadriadeným orgánom všetkým stoliciam v Uhorsku (do jej kompetencie patrila verejná správa, súdnictvo aj financie). Miestodržiteľská rada právo zvolenských čipkárov na voľný obchod potvrdila, ale prekážky zo strany gréckych a židovských obchodníkov trvali naďalej. Potvrdzujú to aj dve sťažnosti čipkárov z Medzibrodu, ktoré prostredníctvom svojho richtára adresovali Zvolenskej stolici v roku 1798. Medzibrodania v oboch žiadostiach argumentovali kráľovskými nariadeniami, ktoré im umožňujú voľný obchod v celom Uhorsku. Ten im výrazným spôsobom pomáha znášať daňové bremená a v prípade jeho zabránenia hrozí hmotný úpadok nielen im, ale aj baníckym ženám, deťom, vdovám a sirotám, ktoré sú na zárobok za paličkovanie čipiek odkázané.

Čipkárstvo v prvej polovici 19. storočia

Slovenskí historici nazývajú **prvú polovicu 19. storočia aj zlatým vekom domáckej výroby**. S doma vykonávanou remeselnou výrobou prevládali aj s ňou spojený podomový obchod. Preto máme o čipkároch a čipkárstve z tohto obdobia oveľa viac správ.

Napríklad v roku 1802 bol vypracovaný súpis slovenskoľupčianskeho panstva. V rámci veľmi podrobného dotazníka, mapujúceho život na panstve, venovali poverení úradníci nemalú pozornosť aj potulným obchodníkom. Keďže mal hospodársko-ekonomický charakter, úradníci, ktorí ho vytvorili, si všimli aj rozdelenie obchodníkov na sociálne triedy a ekonomické vzťahy medzi nimi. Prvou, majetnejšou skupinou, boli tzv. nákladníci alebo gazdovia, ktorí nakupovali tovar pre obchod, prípadne brali pod svojím menom jeho časť na úver. Druhou, nižšie položenou triedou boli priekupníci alebo paholci, ktorým nákladníci zverovali nakúpený tovar na predaj. Jeden nákladník zamestnával 4–10 priekupníkov, s ktorými uzatváral dohodu. Po návrate z obchodnej cesty musel priekupník nákladníkovi odovzdať nákupnú hodnotu tovaru a určitý podiel zo zisku. Na území celého panstva bolo na začiatku 19. storočia 130 nákladníkov. Priekupníkov bolo možné podľa súpisu nájsť skoro v každom dome.

Ján Čaplovič, slovenský advokát a publicista, sa o spôsobe života čipkárov zmienil vo svojej monografii *Slováci v Uhorsku*, ktorú vydával na pokračovanie v časopise *Hesperus* v rokoch 1818–1820. Čipkári podľa neho nepredávali len čipky, ale aj šatky, modrotlač a iný, najmä textilný a železiarsky tovar. Nakupovali ho na pravidelných piatkových trhoch v Banskej Bystrici od jeho výrobcov – baníckych žien, ale aj od remeselníkov z okolia – nožnice, nože, hrebene a zámky od zámočníkov a hrebenárov z Radvane, Vlkanovej a Rakytoviec, modrotlač zase od bansko-bystrických a radvanských farbiarov. Svoj tovar nosili na chrbte v škatuliach zo stromovej kôry alebo v širokých kapsách, podľa ktorých boli nazývaní kapsiari alebo taniestrári. Najmä v odľahlých krajoch južného Uhorska museli čeliť nebezpečenstvu ozbájania, preto niekedy putovali v skupinách, pričom plné kapsy nakladali na kone alebo dvojkoľosové

káry. Ako najúspešnejších obchodníkov Čaplovič hodnotí čipkárov z Hornej Lehoty, ktorých ročný obrat odhadol na pol milióna zlatých. Pre zaujímavosť zacytujeme z Čaplovičovho diela niekoľko riadkov.

Väčšina ich je oblečená celkom nalahko, len do košele a gati a proti zime sa chránia kabanickou z hrubého, bieleho sedliackeho súkna; na nohách majú pevné čižmy alebo topánky... Všetci

Ján Čaplovič (1780–1847), advokát a publicista

Obrázok čipkára z Čaplovičovho rukopisu o Slovákoch v Uhorsku

majú silnú dlhú palicu, naspodku okutú železom, ktorá im slúži ako zbraň a zároveň aj ako miera. Keď sú na cestách, bielizeň si zvyčajne nevymieňajú. Zväčša prídu domov v tých istých gatiach a košeli, v ktorých odchádzali. Nie je preto nijaký div, že ich majú od masnoty a potu celkom čierne a zhrubnuté. Má to však svoj dôvod: je to jediná možnosť ubrániť sa pred všelijakým hmyzom, ak nechcú nosiť so sebou celý bielizník... Život slovenských podomových obchodníkov je na ich cestách v ustavičnom nebezpečenstve. Náklad s tovarom akoby im prirástol na chrbát; ťahajú ho v mrazoch a horúčavách do ďalekých krajín, až dolu po turecké hranice a sentencia „v potu tváre budeš jesť svoj chlieb“ vzťahuje sa na nich naozaj doslovne. Valasi a Srbi striehnu na úbohých čipkárov a ozývajú ich až na košeli, kde len môžu. Nie je veru zriedkavosť že biedny čipkár zaplatí za trochu zárobku vlastným životom.

(Čaplovič, J.: O Slovensku a Slovákoch.
Bratislava: Tatran, 1975, s. 16–17)

Medzibrodský farár Ignác Hrdina bol vzdelaným kňazom, ktorý v rokoch 1818–1821 zachytil na stránkach farskej kroniky Historie domus množstvo postrehov zo života svojich farníkov. V textoch venoval pozornosť aj medzibrodským čipkárom. Jeho pohľad na tento spôsob obživy bol veľmi kritický. Ako dušpastier, ktorému záležalo na hmotnom i duševnom blahu svojich veriacich, odsudzoval kupčenie kvôli nezriadenej túžbe po bohatstve a svojim farníkom zazlieval, že kvôli obchodu zanedbávajú obrábanie pôdy. Zo zaujímavých postrehov tohto kňaza citujeme aspoň nasledovné.

Tento spôsob kupčenia, pretože nepresahoval hranice správnosti a slušnosti, daril sa Medzibrodčanom... Ale závišť, táto plodná rodička mnohého zla, len ťažko znášala, že týmto sa tak veselo darí, a preto navádzala čím viacej ľudí k podobným podnikom, takže ešte aj dnes kdekoľvek opúšťa obrábanie rodnej hrudy, a sotvaže vyšiel spod školskej palice, už si uviaže na klobúk biely pásik, tento čipkársky odznak, a z odporu oproti pluhu radšej si volí potulovanie než ono zamestnanie, ku ktorému je zrodený...

Keby aspoň neboli medzi nimi aj takí, ktorí, poznajúc všetky tieto starosti, predsa sa v južnejších krajoch Uhorska nesmierne oddávajú vínu a slivovici, a premrhávajú najprv zisk, prehýria potom aj tovar, často na veľkú škodu svojho podvedeného spoločníka, a nedbajúc o následky, vystavujú takto svoj i ženin majetok často bezohľadnej moci veriteľov. Takýmto prípadom neraz som bol i sám zroneným svedkom... Mimodomovské blúdenie už v detskom veku a dlhšie zdržovanie sa medzi drsnejšími Rumunmi a medzi inovercami musí mať za následok, že tí, ktorí sotva boli dostali úvod do náboženstva a kresťanských mravov a ktorí pri najmenej desatimesačnej potulke do roka postrádali povzbudenie, príklady a poučenie z evanjelia, obyčajne privlastnia si chyby a drsnosť tých, medzi ktorými sa najviac obracali.

(Bednárík, R.: Z historických zpráv národopisných.
Národopisný sborník, č. 2, MS 1943, s. 101–124)

Tolko teda o živobytí našich prapredkov v minulosti. Pokračovanie o vývine čipkárstva od druhej polovice 19. storočia prinesieme v nasledujúcom čísle.

Martin Lokša

Ako som využil (či skôr zneužil) fotografiu

Rodičia mi v roku 1960 kúpili fotoaparát, a to hneď zrkadlovku Flexaret, s ktorou takí cestovatelia ako Hanzelka a Zikmund precestovali kus sveta a nafotili tisíce hodnotných fotografií.

Autor článku v r. 2008
Foto M. Macík

Keďže to bola zrkadlovka 6 × 6 cm, moje prvé fotografie mali tiež takýto rozmer. Fotografoval som všeličo, ale aj povodeň na Hrone v roku 1960, stavbu rodinného domu Janka Simana a pod. Neskôr som si kúpil kvalitný zvčšovák a mohol som už robiť aj väčšie formáty fotografií. V mojich začiatkoch mi pomáhal Grežko Lysina, môj budúci gymnaziálny spolužiak, ale aj sused Janko Šelest. Treba podotknúť, že

v tých časoch sa fotografovaním zaoberal málokto, na rozdiel od súčasnosti, keď fotografovať môže takmer každý.

Po maturite som sa prihlásil na Pedagogický inštitút v Martine, aprobácia slovenský jazyk – dejepis. Katedra dejepisu vtedy zorganizovala pre svojich študentov exkurziu do Poľska. A tak sme si mohli prezrieť kráľovský zámok Wavel v Krakove, koncentračný tábor Osvienčim či soľnú baňu vo Vieličke. V jednom parku v Krakove pri soche akejsi slávnej osobnosti poľských dejín som zvečnil aj celú skupinu nášho zázjazdu. Fotografie sa vydarili a po návrate som ich vyrobil pre všetkých.

Onedlho sme mali skúšku z dejepisu s pani odbornou asistentkou Kosírovou, ktorá sa takisto zúčastnila našej exkurzie.

Hneď som jej podaroval spoločnú fotografiu pri soche. Potešila sa a mne sa podakovala. Potom ma už len formálne vyskúšala a zapísala mi známku výborne. Ja som sa však v hĺbke duše zahanbil, že som vlastne zneužil dobrý úmysel pokojnej a ústretovej pani asistentky. Ešte teraz si na túto situáciu živo spomínam.

Miro Suja

Povodeň v Zámostí v r. 1960, uťчок Lokšovie pred Priesolov
Foto M. Suja

Starosta a Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká
Vás srdečne pozývajú na

XV. ročník Dni obce Nemecká 27. – 28. 7. 2019

Sobota 27. 7. 2019

Športové dopoludnie

- 10.00 Splav Hrona**
(nástup hydrocentrála Dubová, výstup Dronte Nemecká)
- 10.00 Volejbalový turnaj**
(telocvičňa ZŠ s MŠ Nemecká)
- 10.00 Stolnotenisový turnaj**
(areál ZŠ s MŠ Nemecká)

Hlavný program

- 14.30 Divadlo pre deti s pesničkami – DANKA A JANKA**
(kultúrny dom Nemecká)
Sprievodné akcie pre deti počas hlavného programu:
nafukovací hrad, maľovanie na tvár, cukrová vata.
- 15.30 Vystúpenie detí z MŠ Nemecká**
(ihrisko Nemecká)
- 16.00 DUCHOŇOVCI – hudobná skupina hrá hity Karola Duchoňa**
(ihrisko Nemecká)
- 17.00 Folklórne skupiny ČIERŤAŽ a HELPAN**
(ihrisko Nemecká)
- 18.00 LUKÁŠ ADAMEC**
(ihrisko Nemecká)
- 20.00 Tanečná zábava – hrá skupina ZBM – DJ Mimo**
(ihrisko Nemecká)
- 22.00 Ohňostroj**

Nedeľa 28. 7. 2019

- 10.00 Slávnostná sv. omša za našu obec**
(farský kostol v Dubovej)
- 17.00 Priateľský futbalový zápas**
FK Sokol Nemecká – FK Baník Ľubietová
(ihrisko Nemecká)

www.nemecka.info

Šport

STK ISKRA Dubová

Konečná tabuľka ObSTZ BB&BR – VI. liga

■ Oblastný stolnotenisový zväz v regióne okresov Banská Bystrica a Brezno je organizáciou, resp. spoločnosťou amatérskych stolných tenistov (pingpongistov), ktorí si vo svojom voľnom čase radi zahrajú tento nádherný interiérový šport – hlavne pre svoje zdravie. Súťažnými obdobiami sú jeseň a jar.

V sezóne 2018/2019 hral náš klub VI. ligu tejto súťaže. Bola to už deviata sezóna v súťažiach oblastného stolnotenisového zväzu. Po jej skončení môžeme vysloviť spokojnosť s naším účinkovaním s bilanciou 16 výhier, 1 remízy a 3 prehíer. V 20 zápasoch sme obsadili pekné 3. miesto. Naším najúspešnejším hráčom sa stal Peter Kohút, ktorý obsadil druhé miesto v tabuľke úspešnosti hráčov celej ligy, no dobre si viedli aj ďalší ako Janko Ivanič, ktorý obsadil 10. miesto, a Maroš Pajonk, ktorý obsadil 36. miesto.

Naše družstvo malo nasledovné zloženie: Ján Ivanič, Peter Kohút, Eduard Prokopec, Michal Komora, Šimon Živor, Maroš Pajonk, Pavol Švihra, Jaroslav Hronček, Jozef Slivka, Peter Sojak, Daniel Kalický a Mário Leitner.

Peter Sojak

Por.	Družstvo	Z	V	R	P	S	B
1.	Malachov	20	19	0	1	273 : 87	58
2.	Braväcovo	20	17	0	3	270 : 90	54
3.	ISKRA Dubová	20	16	1	3	241 : 119	53
4.	Medzibrod B	20	13	0	7	223 : 137	46
5.	Valaská	20	8	4	8	173 : 187	40
6.	Lučatín C	20	8	2	10	189 : 171	38
7.	Selce B	20	8	2	10	175 : 185	38
8.	Podlavice C	20	8	2	10	173 : 187	38
9.	S. Lupča A	20	4	2	14	122 : 238	30
10.	S. Lupča B	20	2	1	17	100 : 260	25
11.	Selce C	20	0	0	20	41 : 319	20

FK Sokol Nemecká

■ Situácia v našom futbalovom klube je neľahká, doslova vážna. Bude treba vynaložiť maximálne úsilie, aby sme dokázali preklenúť toto obdobie, ktoré nás čaká a s ktorým bojujeme každý rok.

Naše mužstvo dospelých hrá najvyššiu okresnú súťaž 1. triedy okresov Banská Bystrica a Brezno. Je to silná súťaž, hrajú tam také mužstvá ako Brezno, Brusno, Priečod, Slovenská Lupča, ktoré majú tradíciu a bohatú futbalovú históriu. Ale hlavne majú vybudovanú základňu mládeže, odkiaľ môžu postupne dopĺňať áčko.

My sme už dlhodobo v situácii, keď takúto základňu mladých futbalistov nemáme. V novovzniknutom výbore futbalového klubu Sokol Nemecká sme dospeli k názoru, že to ďalej takto pokračovať nemôže a je potrebné pracovať s mládežou. Vieme veľmi dobre, že inak to nejde a že je to dlhodobá práca, ale vieme i to, že bez nej to nepôjde.

Začali sme s tými najmenšími, čiže už v materskej škole s predprípravkou a postupne s prípravkou. Chceme požiadať rodičov, aby svoje deti už pri nástupe do materskej školy prihlásili

a tým pomohli k budovaniu mládežníckemu systému v nemečianskom futbale.

Aktívny prístup vedenia školy – pani riaditeľky Anny Petrásovej, ale hlavne obecného zastupiteľstva na čele s pánom starostom Branislavom Čižmárikom je dobrou motiváciou pre takúto prácu, bez ktorej je budúcnosť nemečianskeho futbalu nemožná.

V našom A mužstve dospelých dochádza ku generačnej zmene. Postupne odchádzajú hráči ako Tomáš Rosina, Paľo Šrot, Ondro Bartoš, Ľubo Bartoš, ktorým patrí vďaka za dlhodobú reprezentáciu obce Nemecká. Ďakujeme, chlapci.

No ale čo ďalej, ako ich ideme nahradiť? Vo vlastných radoch nemáme rezervy, lebo i tí, ktorí by nám mohli zaplátať túto diery, nemajú záujem. Nevieť prečo. Hľadáme mladých, ale nie vo vlastných radoch. Je tu boj o každého hráča. Táto sezóna bude pre nás veľmi ťažká, no dali sme sa na boj, tak budeme bojovať. Chceme požiadať všetkých fanúšikov nemečianskeho futbalu, aby nám naďalej fandili a mali s nami trpezlivosť, lebo nás čaká ťažký ročník. Spoločne chceme pre vás pracovať na budovaní krajšej futbalovej budúcnosti. My funkcionári FK Sokol Nemecká pre to urobíme všetko.

Vladimír Vaník, prezident klubu

Vo finále sme prehrali v tajbrejku

■ 4. ročník volejbalového turnaja amatérskych mix tímov – Memoriál Petra Roštára – sa uskutočnil dňa 15. júna 2019 na antukových ihriskách ZŠ s MŠ Predajná. Zúčastnilo sa 7 družstiev v 2 skupinách. Jedna skupina bola trojčlenná a druhá, teda naša, štvorčlenná.

V tomto roku sme nastúpili v retro dresoch, čím sme ulahodili staršej generácii, ktorá si pamätala, že sme s tímom TJ Petrochema Dubová hrali niekedy Česko-slovenskú volejbalovú ligu mužov. Bola to najvyššia česko-slovenská volejbalová súťaž mužov. Vznikla v roku 1924 a prebiehala do roku 1992. Dobovo bola označovaná ako I. československá liga. Organizoval ju Československý volejbalový zväz (ČSVS). Do roku 1954 sa finále hralo formou turnajov, v ktorých boli zastúpené najlepšie družstvá územných súťaží – najčastejšie Čechy, Morava, Slovensko. Od roku 1955 sa už hralo ligovým systémom v jednej celoštátnej skupine (zdroj Wikipedia).

Náš obecný tím bol zásluhou nášho starostu vyšperkovaný dobrými hráčmi a v základnej skupine to vyzeralo veľmi dobre. Veľká horúcosť odoberala sily a bolo potrebné dodržiavať pitný režim. V druhej skupine sme po troch veľmi vyrovnaných zápasoch dospeli k jednej výhre a dvom remízam. Aj na základe týchto výsledkov sme sa stali víťazmi druhej skupiny. Pokračovali sme do semifinále, kde naším protivníkom bolo družstvo Dubová pod vedením Branislava Skladaného. Víťazstvom nad týmto tímom sme sa dostali do finále, kde sme nastúpili proti družstvu RoSTAR tím. Jednoznačné víťazstvo v prvom sete mohlo predpokladať priaznivý priebeh. Ale druhý set sa nám prestávalo dariť a začala sa strácať radosť z hry. Všetko bolo ovplyvnené aj únavou našich hráčov, ktoré odohrali kompletne celé zápasy. Po druhom prehratom sete sa hral tajbrejk, v ktorom sme už strácali sily a prehrali sme ho. Na základe týchto

výsledkov sme dosiahli pekné 2. miesto, i keď sme mali veľmi blízko k víťazstvu.

Ako poznám starších hráčov z tímu, všetko bude podrobne analyzované v priebehu roka a ďalší ročník bude novou výzvou. Uvedený turnaj bol charakteristický tým, že sa ho zúčastnili traja hráči – odchovanci dubovskej volejbalovej školy, ktorí pôsobili v reprezentácii Slovenska a zahraničných kluboch: Branislav Skladaný, Matúš Michalec a Peter Janušek. Nakoniec by som všetkým hráčom nášho tímu, ale aj rodákovi z iných tímov poďakoval za skvelú športovú atmosféru a množstvo priateľských stretnutí. Obec Nemeckú reprezentovala Sára Grúberová, Gabika Gašperiková, Branislav Čizmarík, Juraj Črepp, Milan Štubňa, Michal Vágner, Miroslav Murgaš, Matúš Michalec, Matúš Halgaš, Michal Tištian, Ivan Šnír, Patrik Húsenica a Ján Turčan.

Ján Turčan ml.

Čierťaž na helpianskych slávnostiach

Posledný júnový víkend sa celý Horehron schádza do Helpy na Horehronské dni spevu a tanca. Tento rok sa konal ich 54. ročník. Okrem scénických programov v amfiteátri sa v posledných rokoch ďalším priestorom na prezentáciu tradičnej kultúry stali aj budova a dvor starej fary na helpianskom námestíčku. V tomto areáli sa v sobotu 29. júna uskutočnila napríklad prezentácia

tradičných remesiel, horehronských krojov či výstava historických fotografií.

V priestrannej farskej pivnici sa konal komorný program pod názvom Pohronský čipkári a Horehronie. Išlo o komentovanú prezentáciu historických fotografií a dokumentov. Bola doplnená zvukovými nahrávkami, videoprojekciou a živými vstupmi spevákov a speváčok z FSK Čierťaž. Na heligónke, ústnej harmonike a akordeóne našich folkloristov sprevádzal Richard Datko, s hrou na gajdách v programe vystúpil aj Peter Štulrajter z Jasenia.

Náučný folklórny program tohto typu sa v rámci helpianskych slávností uskutočnil po prvýkrát. Sme radi, že bol úspešný a stretol sa so záujmom návštevníkov.

Martin Lokša, foto Peter Berčík

Dňa 29. mája 2019
sme do muzikantského
neba odprevadili

Edka Bartoša
z Nemeckej

Na dlhoročnú spoluprácu
v ochotníckom divadle
aj vo folklórnej skupine
si vďačne spomínajú

členovia o. z. Čierťaž
Nemecká

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Z činnosti dobrovoľných hasičov v Nemeckej

Hasičská súťažná sezóna je v plnom prúde. Napriek tomu sa nám podarilo absolvovať len jednu súťaž pre mládež. V druhej si svoje sily zmerali dospelí.

Zimné územné kolo hry Plameň sa tento rok pre zdravotné problémy tajomníčky ÚZO DPO SR v Brezne p. Renáty Rusovej konalo druhú aprílovú nedeľu. Mali sme možnosť súťažiť v novootvorenej telocvični na Mazorníkove. Súťažilo sa v disciplínach ako štafeta, štafeta dvojíc a uzlová štafeta. V kategórii starších chlapcov sme obsadili krásne prvé miesto, čím sme zároveň získali putovný pohár. Mladým hasičom gratulujeme a pevne veríme, že sa im takto dobre bude dariť aj naďalej.

Tretia májová sobota býva tradične venovaná najväčšej súťaži v našom okrese, kde si svoje sily zmeria viac ako 30 hasičských tímov. Súťaž sa konala na futbalovom ihrisku v Helpe. Nastúpili sme s jedným družstvom mužov nad 35 rokov. Naším hasičom sa podarilo odbehnúť štafetu 8 x 50 m za skvelý čas. Ten doplnili vydarenými požiarnymi útokmi, čo družstvu zabezpečilo 1. miesto v kategórii.

Pavel Marčok ml., foto Zuzana Kováčová

